

ΣΧΟΛΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Σημασία των Εσωτερικών και Εξωτερικών Ελέγχων για την Αξιοπιστία των Τραπεζικών
Ιδρυμάτων

Μια Συγκριτική Ανάλυση

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ

ΡΕΒΕΚΑ ΚΙΟΥΦΤΗ

ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΟΡΦΗ

ΠΑΤΡΑ
03/2025

**Η σημασία των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων για
την αξιοπιστία των τραπεζικών ιδρυμάτων.**

Μια συγκριτική ανάλυση.

PEBBEKA KIOYΦTH

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγητριά μου, Κατερίνα Μόρφη ,για την καθοδήγηση, την υποστήριξη και τις πολύτιμες συμβουλές του κατά τη διάρκεια της πτυχιακής μου εργασίας. Η καθοδήγησή της ήταν καθοριστική για την ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τα παιδιά μου, Γιώργο και Μαρία-Ελένη ,για την αλληλεγγύη και την αδιάκοπη υποστήριξή τους καθώς έπαιζαν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχή ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Περίληψη

Η αξιοπιστία των τραπεζικών ιδρυμάτων εξαρτάται σημαντικά από την αποτελεσματική εφαρμογή εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων. Οι εσωτερικοί έλεγχοι εστιάζουν στη διαχείριση κινδύνων και την αποτροπή απάτης μέσα στην επιχείρηση, ενισχύοντας την εσωτερική διαφάνεια και την ακεραιότητα των λειτουργιών. Αντίθετα, οι εξωτερικοί έλεγχοι, που εκτελούνται από ανεξάρτητους οργανισμούς, παρέχουν μια αντικειμενική και ουδέτερη εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης και των διαδικασιών συμμόρφωσης.

Μέσα από μια συγκριτική ανάλυση, διαπιστώνεται ότι και οι δύο τύποι ελέγχων συμβάλλουν ουσιαστικά στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επενδυτών. Ωστόσο, οι εξωτερικοί έλεγχοι προσδίδουν μεγαλύτερη αξιοπιστία στα αποτελέσματα λόγω της ανεξαρτησίας τους, ενώ οι εσωτερικοί έλεγχοι προσφέρουν καλύτερη γνώση και κατανόηση των εσωτερικών διαδικασιών και κινδύνων. Η συνέργεια αυτών των δύο ειδών ελέγχων είναι κρίσιμη για τη διαφάνεια και τη βιωσιμότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων μακροπρόθεσμα.

Abstract

The credibility of banking institutions depends significantly on the effective implementation of internal and external controls. Internal audits focus on risk management and fraud prevention within the company, enhancing internal transparency and integrity of operations. On the contrary, external audits carried out by independent organizations provide an objective and neutral assessment of the financial situation and compliance procedures.

A comparative analysis shows that both types of controls contribute substantially to increasing consumer and investor confidence. However, external audits give greater credibility to results due to their independence, while internal audits offer better knowledge and understanding of internal processes and risks. The synergy of these two types of controls is crucial for the transparency and sustainability of banking institutions in the long term.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη.....	3
Abstract	4
Κεφάλαιο_1 Εισαγωγή	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	9
2.1 Κύριοι στόχοι των ελέγχων στις τράπεζες.....	9
2.1.1 Διασφάλιση και Αξιοπιστία των Τραπεζικών Ιδρυμάτων	10
2.1.1.1 Πώς οι Έλεγχοι Διασφαλίζουν τη Φερεγγυότητα των Τραπεζών	11
2.1.2 Ρόλος των Εποπτικών Αρχών (ΕΚΤ) και η Σημασία της Βασιλείας III	14
2.1.2.1 Εποπτείας και Κανονιστικής Συμμόρφωσης:.....	14
2.1.2.2 Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας:.....	14
2.1.2.2.1 Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις	15
2.1.3 Επιπτώσεις της Βασιλείας III στο Τραπεζικό Σύστημα.....	15
2.1.4 Αντιμετώπιση Οικονομικών Εγκλημάτων μέσω των Ελέγχων.....	16
2.1.5 Ενίσχυση της Εμπιστοσύνης των Καταθετών και των Επενδυτών.....	20
2.1.6 Σύνδεση της Αξιοπιστίας με την Εταιρική Διακυβέρνηση	22
2.1.7 Νομικά Ζητήματα και Κυρώσεις για Μη Συμμόρφωση	23
2.1.8 Παραδείγματα και περιπτώσεις.....	25
2.2 Εσωτερικός Έλεγχος στις Τράπεζες	29
2.2.1 Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου	30
2.2.2 Τα Είδη του Εσωτερικού Ελέγχου	30
2.2.2.1 Λειτουργικοί έλεγχοι.....	30
2.2.2.2 Οικονομικός ή Λογιστικός Έλεγχος	31
2.2.2.2.1 Κίνδυνοι και Διαχείριση	31
2.2.2.3 Έλεγχος Παραγωγής στις Τράπεζες.....	33
2.2.2.4 Διοικητικός Έλεγχος (Management Audits)	34
2.2.2.4.1 Στόχοι του Διοικητικού Ελέγχου.....	34
2.2.2.4.2 Ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή.....	35
2.2.2.4.3 Ανθρώπινο Δυναμικό και Εργασιακό Περιβάλλον.....	35
2.2.3 Ο Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου	35
2.2.3.1 Κύριες λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες.....	36

2.2.3.2 Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου	37
2.2.3.2.1 Εταιρική Διακυβέρνηση	38
2.2.3.2.2 Διαχείριση Κινδύνου	38
2.2.3.2.3 Επικοινωνία Εσωτερικού Ελεγκτή με το Διοικητικό Συμβούλιο, τα Υπόλοιπα Τμήματα και τους Εσωτερικούς Συνεργάτες	38
2.2.3.2.4 Στρατηγική Εσωτερικού Ελέγχου	38
2.3 Εξωτερικός Έλεγχος στις Τράπεζες	39
2.3.1 Ορισμός του Εξωτερικού Ελέγχου	39
2.3.2 Πλαίσιο Λειτουργίας του Εξωτερικού Ελέγχου	39
2.3.3 Κύκλος Εργασιών του Εξωτερικού Ελέγχου	40
2.3.4 Οι κατηγορίες του Εξωτερικού Ελέγχου	40
2.3.4.1 Λειτουργικοί Έλεγχοι	40
2.3.4.2 Έλεγχοι Αποδοτικότητας	40
2.3.4.3 Χρηματοοικονομικοί Έλεγχοι	41
2.3.4.4 Έλεγχοι Συμμόρφωσης	41
2.3.4.5 Ειδικοί Έλεγχοι	41
2.4 Διαδικασίες Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου στις Τράπεζες	41
2.4.1 Δομή και οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου	41
2.4.1.1 Ρόλοι και ευθύνες του εσωτερικού και εξωτερικού ελεγκτή	42
2.4.1.2 Εσωτερικός Έλεγχος και Αξιολόγηση Κινδύνων	42
2.4.1.3 Χρήση της Τεχνολογίας στον Εσωτερικό Έλεγχο	42
2.5 Αντικειμενικότητα των Εξωτερικών Ελεγκτών	42
2.5.1 Ορισμός και Χαρακτηριστικά Πρότυπα Εξωτερικού Ελέγχου	43
2.5.1.1 Σχέση του Εξωτερικού Ελέγχου με τη Ρυθμιστική Συμμόρφωση	43
2.5.1.2 Συνεργασία μεταξύ Εξωτερικών και Εσωτερικών Ελεγκτών	43
2.5.1.3 Σημασία και Οφέλη του Εξωτερικού Ελέγχου	43
2.6. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων	43
2.6.1 Εσωτερικοί Έλεγχοι	43
2.6.1.1 Πλεονεκτήματα	44
2.6.1.2 Μειονεκτήματα	44
2.6.2 Εξωτερικοί Έλεγχοι	44
2.6.2.1 Πλεονεκτήματα	44
2.6.2.2 Μειονεκτήματα	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_3 Οι Τράπεζες του Δείγματος	46
3.1 Η περίπτωση της Εθνικής τράπεζας	47
3.2 Η περίπτωση της Alpha Bank	49

3.3 Η περίπτωση της τράπεζας Πειραιώς	51
3.4 Η περίπτωση της Eurobank	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_4 Μεθοδολογία.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_5 Ανάλυση.....	56
5.1 Στατιστικά δεδομένα και αναλύσεις δεδομένων	56
5.1.3 Ανάλυση Κόστους Ελέγχων.....	58
5.1.4 Ανάλυση Κόστους & Αποτελεσματικότητας Ελεγκτών	59
5.1.5 Δεδομένα Επιδόσεων Ελεγκτών.....	59
5.2 Γραφήματα	60
5.2.1 Γραφήματα Εσωτερικού Ελέγχου	60
5.2.2 Γραφήματα Εξωτερικού Ελέγχου	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_6 Συμπεράσματα-Προτάσεις	65
6.1 Αξιολόγηση των Ευρημάτων	65
6.2 Προτάσεις για Βελτίωση των Ελεγκτικών Διαδικασιών.....	67
6.3 Στρατηγικές για την Ενίσχυση της Αξιοπιστίας των Τραπεζικών	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ_7 Παράρτημα	70
7.2.1 Ερωτηματολόγια στις τράπεζες ΕΘΝΙΚΗ, ALPHA BANK, ΠΕΙΡΑΙΩΣ, EUROBANK.....	70
7.2.1.1 Ερωτηματολόγιο για Εσωτερικό Έλεγχο	70
7.2.1.2 Ερωτηματολόγιο για Εξωτερικό Έλεγχο	71
Βιβλιογραφία	73
Διαδικτυακές πηγές	75
Νομοθεσία και κανονισμοί που χρησιμοποιήθηκαν.....	76

Κεφάλαιο_1 Εισαγωγή

Ο κύριος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση του ρόλου των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων στην ενίσχυση της αξιοπιστίας των τραπεζικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα. Η μελέτη επικεντρώνεται στις τέσσερις κυριότερες ελληνικές τράπεζες, την Εθνική Τράπεζα, την Alpha Bank, την Τράπεζα Πειραιώς και την Eurobank, με στόχο την ανάλυση και συγκριτική αξιολόγηση των ελεγκτικών διαδικασιών που εφαρμόζονται σε κάθε οργανισμό. Η εργασία επιδιώκει να εξετάσει το βαθμό στον οποίο οι έλεγχοι αυτοί συμβάλλουν στην πρόληψη οικονομικών εγκλημάτων, στη συμμόρφωση με κανονιστικά πλαίσια και στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταθετών και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι αποτελούν θεμελιώδεις μηχανισμούς διασφάλισης της διαφάνειας και της χρηστής διακυβέρνησης στο τραπεζικό σύστημα. Μέσω της εποπτείας που προσφέρουν, ενισχύεται η συμμόρφωση των τραπεζών με την ισχύουσα νομοθεσία και τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, εντοπίζονται ενδεχόμενες παρατυπίες ή κίνδυνοι και αποτρέπεται η οικονομική απάτη. Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και η εσωτερική λειτουργική σταθερότητα των τραπεζών ενισχύονται σημαντικά, γεγονός που έχει άμεσο αντίκτυπο στη δημόσια εικόνα των τραπεζικών ιδρυμάτων και στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος συνολικά. Η μεθοδολογία της εργασίας βασίζεται στη χρήση ποιοτικών και ποσοτικών τεχνικών, συνδυάζοντας ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις ως εργαλεία συλλογής πρωτογενούς υλικού. Η ανάλυση των δεδομένων γίνεται με στατιστικές μεθόδους και ποιοτική επεξεργασία περιεχομένου, προκειμένου να αποδοθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα της αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Η έρευνα επικεντρώνεται σε τέσσερις μεγάλες ελληνικές τράπεζες, οι οποίες επιλέχθηκαν λόγω της σημαντικής θέσης που κατέχουν στην αγορά, της ποικιλομορφίας των συστημάτων ελέγχου που εφαρμόζουν και της συχνής εποπτείας από διεθνείς και εθνικούς ρυθμιστικούς φορείς. Μέσα από την ανάλυση των περιπτώσεων αυτών, επιδιώκεται να αποτυπωθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές στις στρατηγικές και πρακτικές ελέγχου, καθώς και να διατυπωθούν προτάσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών. Η εργασία αναλύει τον τρόπο με τον οποίο οι διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου επηρεάζουν την πρόληψη της απάτης, τη συμμόρφωση με κανονισμούς, την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των τραπεζών και την εμπιστοσύνη του επενδυτικού κοινού. Οι εσωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται από ειδικά στελέχη των ίδιων των τραπεζών, ενώ οι εξωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται από ανεξάρτητους ελεγκτικούς οίκους ή εποπτικές αρχές, προσφέροντας αντικειμενική αξιολόγηση. Οι δύο μορφές ελέγχου αλληλοσυμπληρώνονται, διασφαλίζοντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην εποπτεία και ενίσχυση της διαφάνειας. Τα βασικά ερωτήματα που στα οποία απαντά η συγκεκριμένη εργασία είναι τα εξής: Ποιος είναι ο ρόλος των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων στην αξιοπιστία των ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων; Ποιες είναι οι διαφορές στις πολιτικές και πρακτικές ελέγχου μεταξύ των τραπεζών του δείγματος; Πόσο αποτελεσματικοί είναι αυτοί οι έλεγχοι σύμφωνα με τις απαντήσεις των εργαζομένων; Και τέλος, ποιες προτάσεις προκύπτουν για τη βελτίωση των διαδικασιών ελέγχου και την ενίσχυση της τραπεζικής διαφάνειας και αξιοπιστίας στην Ελλάδα;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.1 Κύριοι στόχοι των ελέγχων στις τράπεζες

Οι έλεγχοι διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες συμμορφώνονται με τους νόμους, κανονισμούς και εσωτερικές πολιτικές. Παράλληλα βοηθούν στην αναγνώριση, ανάλυση και διαχείριση των κινδύνων που μπορεί να επηρεάσουν την τράπεζα. Έτσι, οι έλεγχοι ανιχνεύουν και αποτρέπουν την απάτη και τις ανωμαλίες που μπορεί να επηρεάσουν την οικονομική ακεραιότητα της τράπεζας, ελέγχουν την αποδοτικότητα των διαδικασιών και των λειτουργιών της τράπεζας, ενισχύουν τη διαφάνεια στις χρηματοοικονομικές αναφορές και τις λειτουργίες της τράπεζας και παρέχουν μια αντικειμενική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης της τράπεζας. [1. Γρηγοράκος Θ. 2009]

Συνοψίζοντας λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι οι έλεγχοι είναι απαραίτητοι για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και των καταναλωτών και για την προώθηση της μακροπρόθεσμης σταθερότητας και βιωσιμότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Κατηγοριοποιώντας τα παραπάνω οι έλεγχοι τόσο εσωτερικοί όσο και εξωτερικοί έχουν σαν κύριους στόχους τις ακόλουθες κατηγορίες:
[2. Καλαντζής Ι.Χ 2006]

- 1. Συμμόρφωση** Η συμμόρφωση αφορά τη διασφάλιση ότι οι τράπεζες ακολουθούν όλους τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και πρότυπα της βιομηχανίας. Αυτό περιλαμβάνει την τήρηση εθνικών και διεθνών κανονισμών, όπως οι κανόνες της Βασιλείας και οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι βοηθούν τις τράπεζες να εντοπίζουν και να διορθώνουν τυχόν παραβιάσεις κανονισμών, προλαμβάνοντας τυχόν νομικές και οικονομικές συνέπειες.
- 2. Αξιοπιστία** Οι έλεγχοι ενισχύουν την αξιοπιστία και την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αυτό γίνεται μέσω της επαλήθευσης των οικονομικών συναλλαγών και των λογιστικών πρακτικών. Με την εξασφάλιση της ακρίβειας και της διαφάνειας, οι τράπεζες μπορούν να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των καταθετών, επενδυτών και ρυθμιστικών αρχών.
- 3. Πρόληψη Απατών** Η ανίχνευση και πρόληψη οικονομικών απατών είναι ένας βασικός στόχος των ελέγχων. Οι ελεγκτές ερευνούν ύποπτες δραστηριότητες και εντοπίζουν τυχόν περιπτώσεις απάτης ή κακοδιαχείρισης. Αυτό συμβάλλει στη διατήρηση της ακεραιότητας των τραπεζικών συστημάτων και στην προστασία των συμφερόντων των καταθετών.

4. **Αξιολόγηση Εσωτερικών Ελέγχων** Ο στόχος της αξιολόγησης των εσωτερικών ελέγχων είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. Οι εσωτερικοί ελεγκτές εξετάζουν τις διαδικασίες και τα συστήματα της τράπεζας, εντοπίζοντας πιθανά σημεία βελτίωσης. Με την ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων, οι τράπεζες μπορούν να βελτιώσουν τις λειτουργίες τους και να μειώσουν τους κινδύνους.
5. **Διακυβέρνηση** Οι έλεγχοι συμβάλλουν στην ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης και της λήψης αποφάσεων. Μέσω των ελέγχων, οι τράπεζες μπορούν να εξασφαλίσουν ότι οι διοικητικές διαδικασίες τους είναι διαφανείς και αποτελεσματικές. Αυτό ενισχύει την εμπιστοσύνη των μετόχων και των ενδιαφερόμενων μερών στην τράπεζα.

2.1.1 Διασφάλιση και Αξιοπιστία των Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Η διασφάλιση και η αξιοπιστία των τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελούν θεμελιώδεις παράγοντες για τη διατήρηση της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι τράπεζες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη ροή κεφαλαίων, τη διαχείριση κινδύνων και τη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη για την υιοθέτηση αυστηρών μηχανισμών ελέγχου και διακυβέρνησης.

- **Κανονιστική Συμμόρφωση**

Η συμμόρφωση των τραπεζών με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο είναι ουσιώδης για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα. Οι εποπτικές αρχές, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, επιβάλλουν κανονισμούς που στοχεύουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων (16.Basel Committee on Banking Supervision, 2018). Το πλαίσιο της Βασιλείας III, για παράδειγμα, εισάγει αυστηρότερες απαιτήσεις όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, τη ρευστότητα και την ανάλυση κινδύνου, διασφαλίζοντας ότι οι τράπεζες διαθέτουν επαρκείς πόρους για να αντιμετωπίσουν κρίσεις (18.European Central Bank, 2020).

- **Διαχείριση Κινδύνων**

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί θεμελιώδη αρχή για τη βιωσιμότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Οι βασικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες περιλαμβάνουν:

- **Πιστωτικός κίνδυνος:** Η πιθανότητα μη αποπληρωμής δανείων από δανειολήπτες, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε ζημίες για το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (4.Καραμανής Κ., 2008).
- **Κίνδυνος ρευστότητας:** Η αδυναμία της τράπεζας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της λόγω έλλειψης ρευστών διαθεσίμων (17. Diamond & Dybvig, 1983).

- **Λειτουργικός κίνδυνος:** Προβλήματα που σχετίζονται με εσωτερικές διαδικασίες, τεχνολογικές αστοχίες ή κακόβουλες ενέργειες, όπως κυβερνοεπιθέσεις (16. Basel Committee on Banking Supervision, 2018).
- **Συστημικός κίνδυνος:** Η αλληλεξάρτηση των τραπεζών μπορεί να οδηγήσει σε μετάδοση κρίσεων, επηρεάζοντας το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος (15. Allen & Gale, 2000).

Οι τράπεζες εφαρμόζουν προηγμένα συστήματα διαχείρισης κινδύνων, αξιοποιώντας αλγορίθμους ανάλυσης δεδομένων και τεχνητή νοημοσύνη για την πρόβλεψη και αποφυγή πιθανών κρίσεων .

Διαφάνεια και Εταιρική Διακυβέρνηση

Η διαφάνεια στις τραπεζικές συναλλαγές και η δημοσιοποίηση αξιόπιστων χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι κρίσιμες για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, των καταθετών και των ρυθμιστικών αρχών. Οι τράπεζες υποχρεούνται να τηρούν αυστηρά λογιστικά πρότυπα, όπως τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS), και να υποβάλλουν εκθέσεις που αποτυπώνουν την πραγματική τους χρηματοοικονομική κατάσταση (20. International Accounting Standards Board, 2019).

Επιπλέον, η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με γνώμονα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και όχι το βραχυπρόθεσμο κέρδος. Οι διοικητικές δομές των τραπεζών πρέπει να περιλαμβάνουν ισχυρούς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, ανεξάρτητα εποπτικά συμβούλια και πολιτικές που αποτρέπουν συγκρούσεις συμφερόντων (21. OECD, 2015).

Η διασφάλιση και η αξιοπιστία των τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελούν ακρογωνιαίό λίθο της χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Μέσω της κανονιστικής συμμόρφωσης, της αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων και της διαφάνειας, οι τράπεζες μπορούν να λειτουργούν με ασφάλεια, προστατεύοντας τα συμφέροντα των καταθετών και ενισχύοντας τη συνολική εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Οι εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης αναμένεται να ενισχύσουν περαιτέρω τις πρακτικές διακυβέρνησης και ελέγχου, συμβάλλοντας στη θωράκιση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού οικοσυστήματος.

2.1.1.1 Πώς οι Έλεγχοι Διασφαλίζουν τη Φερεγγυότητα των Τραπεζών

Η φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων είναι ζωτικής σημασίας για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την εμπιστοσύνη των καταθετών. Ο τραπεζικός τομέας χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό μόχλευσης και διασυνδεσιμότητας, καθιστώντας τον ευάλωτο σε συστημικούς κινδύνους. Οι έλεγχοι, είτε διενεργούνται από εσωτερικούς μηχανισμούς συμμόρφωσης είτε από εξωτερικούς ρυθμιστικούς

φορείς, συμβάλλουν στη διατήρηση της φερεγγυότητας των τραπεζών μέσω της αξιολόγησης της οικονομικής τους θέσης, της κεφαλαιακής τους επάρκειας και της ανθεκτικότητάς τους σε οικονομικές κρίσεις (23. Basel Committee on Banking Supervision, 2021)

- **Αξιολόγηση Χρηματοοικονομικών Δεδομένων**

Οι έλεγχοι διασφαλίζουν την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών και την τήρηση διεθνών λογιστικών προτύπων, όπως τα **Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS)** και τα **Γενικώς Αποδεκτά Λογιστικά Πρότυπα (GAAP)**.

Μέσω εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων, ελέγχεται η τήρηση των αρχών διαφάνειας και λογοδοσίας, αποτρέποντας φαινόμενα παραποίησης οικονομικών στοιχείων (23. Basel Committee on Banking Supervision, 2021).

- ✚ **Εσωτερικοί Έλεγχοι:** Οι τράπεζες διατηρούν ανεξάρτητες εσωτερικές ελεγκτικές μονάδες που αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των λογιστικών πρακτικών, τον εντοπισμό σφαλμάτων και πιθανών περιπτώσεων απάτης.
- ✚ **Εξωτερικοί Έλεγχοι:** Διεξάγονται από ανεξάρτητους ελεγκτικούς οίκους (π.χ., Deloitte, PwC, EY, KPMG) και διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των τραπεζών με κανονιστικές απαιτήσεις και τη διαφάνεια των οικονομικών στοιχείων.
- ✚ **Αποτροπή Λογιστικών Ατασθαλιών:** Οι έλεγχοι συμβάλλουν στην πρόληψη σκανδάλων τύπου Enron και Lehman Brothers, όπου η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων οδήγησε σε σοβαρές κρίσεις.

- Έλεγχος Ρευστότητας

Η επαρκής ρευστότητα είναι κρίσιμη για την ικανότητα των τραπεζών να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους και να αποτρέψουν τραπεζικές κρίσεις. Οι έλεγχοι ρευστότητας διασφαλίζουν ότι η τράπεζα διαθέτει επαρκή βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αποθέματα για την κάλυψη των αναλήψεων και των υποχρεώσεών της, και συμμορφώνονται με τα πρότυπα του **Basel III** (24. Borio et al., 2020), όπως:

- ✚ **Liquidity Coverage Ratio (LCR):** Ο δείκτης αυτός απαιτεί από τις τράπεζες να διατηρούν αρκετά υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία (HQLA) ώστε να μπορούν να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους για 30 ημέρες υπό συνθήκες οικονομικής πίεσης (24. Borio et al., 2020).
- ✚ **Net Stable Funding Ratio (NSFR):** Αξιολογεί την εξάρτηση της τράπεζας από βραχυπρόθεσμο δανεισμό και διασφαλίζει ότι έχει επαρκείς μακροπρόθεσμες πηγές χρηματοδότησης (25. European Banking Authority, 2022).

✚ **Διαχείριση Ρευστότητας σε Κρίσεις:** Οι έλεγχοι συμβάλλουν στην ανίχνευση πιθανών ρίσκων και στην εφαρμογή προληπτικών μέτρων για την αποτροπή bank runs (17. Diamond & Dybvig, 1983).

- Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας

Οι τραπεζικοί έλεγχοι διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες διαθέτουν επαρκή κεφάλαια για την απορρόφηση πιθανών ζημιών και τη διαχείριση κινδύνων. Βασικοί δείκτες περιλαμβάνουν:

✚ **Common Equity Tier 1 (CET1):** Ο δείκτης αυτός υπολογίζει την ποιότητα του κεφαλαίου της τράπεζας, διασφαλίζοντας ότι διατηρεί επαρκές βασικό κεφάλαιο (22. Admati & Hellwig, 2013).

✚ **Total Capital Ratio:** Αξιολογεί τη συνολική κεφαλαιακή επάρκεια λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα βασικά όσο και τα συμπληρωματικά κεφάλαια (16. Basel Committee on Banking Supervision, 2017).

✚ **Leverage Ratio:** Περιορίζει την υπερβολική μόχλευση, αποτρέποντας τράπεζες από τη χρηματοδότηση μέσω υψηλού δανεισμού (27. Greenlaw et al., 2008).

Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες τηρούν τα απαιτούμενα επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας, μειώνοντας τον κίνδυνο αφερεγγυότητας.

- Ρόλος των Ρυθμιστικών Αρχών και Stress Tests

Οι εποπτικές αρχές, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (FED), διενεργούν stress tests, προσομοιώνοντας δυσμενή οικονομικά σενάρια για να ελέγξουν την ανθεκτικότητα των τραπεζών (26. European Banking Authority, 2022). Αυτές οι διαδικασίες ελέγχου συμβάλλουν στην έγκαιρη ανίχνευση πιθανών κινδύνων και στην προληπτική αντιμετώπισή τους.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και European Banking Authority (EBA): Διεξάγουν stress tests για να αξιολογήσουν την ανθεκτικότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών σε μακροοικονομικά σοκ (25.EBA, 2022).

Federal Reserve (ΗΠΑ): Εφαρμόζει το Dodd-Frank Act Stress Test (DFAST) και το Comprehensive Capital Analysis and Review (CCAR) για την αξιολόγηση των αμερικανικών τραπεζών (37. Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021).

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ): Παρέχει τεχνική υποστήριξη και εποπτεία μέσω του Financial Sector Assessment Program (FSAP) (36. IMF, 2020).

Οι έλεγχοι αυτοί αποκαλύπτουν κρυμμένους κινδύνους και συμβάλλουν στην έγκαιρη λήψη μέτρων προστασίας των τραπεζικών συστημάτων

Η αποτελεσματική εποπτεία και οι έλεγχοι διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της φερεγγυότητας των τραπεζών. Μέσω της αξιολόγησης χρηματοοικονομικών δεδομένων, της διαχείρισης ρευστότητας, της κεφαλαιακής επάρκειας και της εφαρμογής stress tests, οι ελεγκτικοί μηχανισμοί προλαμβάνουν τραπεζικές κρίσεις και προστατεύουν τη σταθερότητα του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2.1.2 Ρόλος των Εποπτικών Αρχών (ΕΚΤ) και η Σημασία της Βασιλείας III

Η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματική εποπτεία και την τήρηση κανονιστικών ρυθμίσεων. Οι εποπτικές αρχές, όπως η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)** και η **Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ)**, έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες λειτουργούν με τρόπο που ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και ενισχύει την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα μέσω της:

2.1.2.1 Εποπτείας και Κανονιστικής Συμμόρφωσης:

Η ΕΚΤ, μέσω του **Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM - Single Supervisory Mechanism)**, επιβλέπει τη λειτουργία των σημαντικών τραπεζικών ιδρυμάτων της Ευρωζώνης. Οι βασικές αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν:

- **Επιβολή Κανονισμών:** Διασφαλίζει ότι οι τράπεζες τηρούν τις οδηγίες του **Κανονιστικού Πλαισίου της Βασιλείας III**, το οποίο καθορίζει τα πρότυπα κεφαλαιακής επάρκειας, ρευστότητας και διαχείρισης κινδύνου (23. Basel Committee on Banking Supervision, 2017).
- **Διενέργεια Ελέγχων και Επιθεωρήσεων:** Η ΕΚΤ και οι εθνικές εποπτικές αρχές διενεργούν **επιτόπιους και εξ αποστάσεως ελέγχους**, αξιολογώντας τη χρηματοοικονομική υγεία των τραπεζών.
- **Επιβολή Κυρώσεων:** Εάν μια τράπεζα δεν συμμορφώνεται με τους κανονισμούς, η ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα να επιβάλει πρόστιμα ή περιορισμούς στις δραστηριότητές της (26. European Central Bank, 2022).

2.1.2.2 Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας:

Η **Βασιλεία III** αποτελεί το βασικό κανονιστικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε από την **Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών (BCBS)** με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζών σε περιόδους οικονομικών κρίσεων.

2.1.2.2.1 Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις

Σύμφωνα με τη Βασιλεία III, οι τράπεζες πρέπει να διατηρούν **επαρκή κεφαλαιακά αποθέματα** ώστε να απορροφούν πιθανές ζημιές και να προστατεύουν τους καταθέτες.

- ✚ **Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (CET1):** Το βασικό κεφάλαιο των τραπεζών πρέπει να είναι τουλάχιστον **4,5% των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού**.
- ✚ **Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας:** Οι τράπεζες πρέπει να διατηρούν τουλάχιστον **8% των συνολικών τους κεφαλαίων** σε σχέση με τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού.
- ✚ **Κεφαλαιακό Απόθεμα Διατήρησης (Capital Conservation Buffer):** Πρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα **2,5%**, που λειτουργεί ως ασφάλεια σε περιόδους κρίσης (24. Borio et al., 2020).

2.3.2.2 Επάρκεια Ρευστότητας

Η διαχείριση ρευστότητας είναι κρίσιμη για τη βιωσιμότητα των τραπεζών. Η Βασιλεία III εισήγαγε δύο βασικούς δείκτες για τη διαχείριση της ρευστότητας:

- ✚ **Liquidity Coverage Ratio (LCR):** Οι τράπεζες πρέπει να διαθέτουν αρκετά **υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία (HQLA)** για να καλύψουν τις καθαρές εκροές τους για διάστημα **30 ημερών** υπό συνθήκες κρίσης.
- ✚ **Net Stable Funding Ratio (NSFR):** Οι τράπεζες πρέπει να διατηρούν σταθερές πηγές χρηματοδότησης που να καλύπτουν τις ανάγκες τους για διάστημα **τουλάχιστον ενός έτους** (25. European Banking Authority, 2022).

2.1.3 Επιπτώσεις της Βασιλείας III στο Τραπεζικό Σύστημα

Η υιοθέτηση των κανόνων της Βασιλείας III οδήγησε σε σημαντικές αλλαγές στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα:

- ✚ **Μείωση Συστημικών Κινδύνων:** Οι αυστηρότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις καθιστούν τις τράπεζες πιο ανθεκτικές σε κρίσεις.
- ✚ **Περιορισμός Υπερβολικής Μόχλευσης:** Ο περιορισμός της μόχλευσης μειώνει την πιθανότητα τραπεζικών καταρρεύσεων.
- ✚ **Ενίσχυση της Διαφάνειας:** Η αυξημένη εποπτεία και η υποχρεωτική δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών δεδομένων βελτιώνουν την εμπιστοσύνη των αγορών (22. Admati & Hellwig, 2013).

Ωστόσο, ορισμένες μελέτες επισημαίνουν ότι οι αυστηροί κανονισμοί της Βασιλείας III μπορεί να μειώσουν τη διαθεσιμότητα δανείων και να επηρεάσουν την οικονομική ανάπτυξη (27. Greenlaw et al., 2008).

Η ΕΚΤ και οι υπόλοιπες εποπτικές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, επιβάλλοντας κανονιστικές ρυθμίσεις και παρακολουθώντας τη συμμόρφωση των τραπεζών. Η Βασιλεία III έχει ενισχύσει τη χρηματοπιστωτική ανθεκτικότητα μέσω αυστηρότερων κεφαλαιακών και απαιτήσεων χρηματικών ροών, συμβάλλοντας στη μείωση των κινδύνων και την αποφυγή νέων τραπεζικών κρίσεων.

2.1.4 Αντιμετώπιση Οικονομικών Εγκλημάτων μέσω των Ελέγχων

Η αντιμετώπιση των οικονομικών εγκλημάτων αποτελεί βασική προτεραιότητα για τις τράπεζες και τις ρυθμιστικές αρχές, καθώς η ύπαρξη χρηματοοικονομικών παρατυπιών μπορεί να υπονομεύσει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι έλεγχοι διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανίχνευση, την πρόληψη και την αντιμετώπιση οικονομικών εγκλημάτων, όπως η απάτη, το ξέπλυμα χρήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Τα στάδια που εφαρμόζονται, για την αντιμετώπιση των οικονομικών εγκλημάτων, μέσω των ελέγχων περιλαμβάνουν:

- **Ανίχνευση Παρατυπιών:** Χρήση τεχνικών ανάλυσης δεδομένων για την ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων όπως είναι η Ανίχνευση Παρατυπιών μέσω Ανάλυσης Δεδομένων. Η χρήση προηγμένων τεχνικών ανάλυσης δεδομένων και τεχνητής νοημοσύνης συμβάλλει στην ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων. Έτσι, ευρέως χρησιμοποιούνται τεχνολογίες όπως:
 - ✚ **Αλγόριθμοι Ανίχνευσης Απάτης:** Οι τράπεζες χρησιμοποιούν **μηχανική μάθηση (Machine Learning)** για την ανάλυση μοτίβων συναλλαγών και την αναγνώριση ύποπτων συμπεριφορών
 - ✚ **Συστήματα Ανίχνευσης Ανωμαλιών:** Χρησιμοποιούνται τεχνικές **Data Mining και Big Data Analytics** για την ταυτοποίηση ασυνήθιστων συναλλαγών που μπορεί να σχετίζονται με απάτες ή χειραγώγηση αγορών.
 - ✚ **Διασταύρωση Δεδομένων:** Η σύγκριση δεδομένων από διαφορετικές πηγές βοηθά στην αποκάλυψη πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων ή εικονικών συναλλαγών (21. OECD 2015).

Παραδείγματα χρήσης ανάλυσης δεδομένων:

- Αναγνώριση περιπτώσεων υπερτιμολόγησης ή πλαστών τιμολογίων.
- Εντοπισμός ασυνήθιστων μεταφορών κεφαλαίων μεταξύ διαφορετικών λογαριασμών.
- Εντοπισμός παράτυπων αναλήψεων και καταθέσεων.
- Αντιμετώπιση Ξεπλύματος Χρήματος (AML - Anti-Money Laundering):

Το ξέπλυμα χρήματος αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Οι τράπεζες εφαρμόζουν ένα σύνολο ελέγχων και διαδικασιών για την πρόληψη και την ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών. Οι διεθνείς ρυθμιστικές αρχές έχουν υιοθετήσει αυστηρούς κανόνες για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, συμπεριλαμβανομένων των:

- ✚ **Οδηγιών της FATF (Financial Action Task Force)**, οι οποίες καθορίζουν διεθνή πρότυπα για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος (FATF, 2022).
- ✚ **Οδηγίας (EU) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**, που εισήγαγε αυστηρότερα μέτρα για την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- ✚ **Κανόνων KYC (Know Your Customer)**: Οι τράπεζες υποχρεούνται να επαληθεύουν την ταυτότητα των πελατών τους και να αναλύουν τη φύση των συναλλαγών τους.

Η χρήση εργαλείων και τεχνικών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος ενισχύει την αποτελεσματικότητα της τράπεζας στην ανίχνευση και πρόληψη οικονομικών εγκλημάτων, με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ακολουθούν ορισμένες βασικές στρατηγικές και εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην πρακτική εφαρμογή αυτών των διαδικασιών:

✚ **Υποχρεωτική Αναφορά Ύποπτων Συναλλαγών (STR - Suspicious Transaction Reports):**

Οι τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, βάσει της νομοθεσίας περί **ξεπλύματος χρήματος**, έχουν την υποχρέωση να αναφέρουν οποιαδήποτε ύποπτη συναλλαγή στις αρμόδιες αρχές, όπως είναι οι Μονάδες Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (FIUs - Financial Intelligence Units). Η διαδικασία αυτή είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης παράνομων δραστηριοτήτων και τρομοκρατίας, αφού:

Οι τράπεζες εξετάζουν τις συναλλαγές για να αναγνωρίσουν μοτίβα που μπορεί να υποδεικνύουν ξέπλυμα χρημάτων, όπως ασυνήθιστα μεγάλες καταθέσεις ή επαναλαμβανόμενες συναλλαγές κάτω από το όριο αναφοράς (smurfing). Μόλις εντοπιστεί μία ύποπτη συναλλαγή, η τράπεζα τη διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή για περαιτέρω έλεγχο. (25. European Banking Authority, 2021).

Η αναφορά αυτές διασφαλίζει την **έγκαιρη παρέμβαση των αρχών** και την **αυξημένη διαφάνεια** στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

- ✚ **Αυτόματα Συστήματα Παρακολούθησης**: Η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει την **αυτοματοποιημένη ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών** σε πραγματικό χρόνο, χρησιμοποιώντας εξειδικευμένα λογισμικά που αναλύουν τις συναλλαγές και τα δεδομένα. Αυτά τα συστήματα βασίζονται σε αλγόριθμους και κανόνες συμμόρφωσης για να εντοπίσουν ασυνήθιστα μοτίβα και να προειδοποιήσουν το προσωπικό της τράπεζας σε περίπτωση ύποπτων συναλλαγών. Αλγόριθμοι και Machine Learning τεχνικές χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και την ανάλυση των δεδομένων συναλλαγών,

ώστε να ανιχνεύονται περίεργες κινήσεις που δεν είναι συμβατές με τα πρότυπα του πελάτη. Η τεχνητή νοημοσύνη και το machine learning επιτρέπουν τη συνεχιζόμενη βελτίωση αυτών των συστημάτων, κάνοντάς τα πιο αποδοτικά στην αναγνώριση των μοτίβων ξεπλύματος χρήματος. (29. Zohar & Allon. 2015). Επίσης χρησιμοποιούν τα συστήματα παρακολούθησης για να εντοπίζουν συναλλαγές που υπερβαίνουν τα όρια, όπως υπερβολικά μεγάλα ποσά ή συναλλαγές σε ασυνήθιστες ώρες ή τοποθεσίες.

 Blacklists & Watchlists: Οι τράπεζες βασίζονται σε εξωτερικές βάσεις δεδομένων, όπως οι **blacklists** και οι **watchlists**, για να διασφαλίσουν ότι οι συναλλαγές δεν πραγματοποιούνται με άτομα ή οργανισμούς που ενδέχεται να είναι εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες. Οι **Blacklists** περιλαμβάνουν άτομα ή οργανισμούς που έχουν αναγνωριστεί ως **ύποπτοι** για συμμετοχή σε παράνομες δραστηριότητες ή που βρίσκονται υπό κυρώσεις. Η ένταξη στη blacklist μπορεί να οδηγήσει στη διακοπή των τραπεζικών συναλλαγών με τους εν λόγω πελάτες. Οι **Watchlists** παρακολουθούν πελάτες ή οργανισμούς που ενδέχεται να έχουν σχέση με **παράνομες δραστηριότητες**, αλλά για τους οποίους δεν έχει ακόμη επιβεβαιωθεί οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη. Οι τράπεζες είναι σε επιφυλακή για κάθε πιθανή διασύνδεση με παράνομες πράξεις. Παράλληλα, τα λογισμικά παρακολούθησης διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες διασταυρώνουν τα δεδομένα των πελατών τους με τις διεθνείς λίστες κυρώσεων (π.χ. OFAC, UN Sanctions List). Επίσης, οι βάσεις δεδομένων αυτές ενισχύουν την **ασφάλεια και τη συμμόρφωση** των τραπεζών στις διεθνείς κανονιστικές απαιτήσεις και περιορίζουν τον κίνδυνο εμπλοκής σε παράνομες συναλλαγές. [26. European Central Bank, 2022]

Παραδείγματα περιπτώσεων ξεπλύματος χρήματος:

Το ξέπλυμα χρήματος αποτελεί σοβαρό οικονομικό έγκλημα που επηρεάζει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι πιο συνηθισμένες μέθοδοι περιλαμβάνουν:

Διαχωρισμός Μεγάλων Ποσών σε Μικρότερες Συναλλαγές (Structuring/Smurfing)

Μια διαδεδομένη πρακτική είναι η κατάτμηση μεγάλων χρηματικών ποσών σε μικρότερες συναλλαγές, ώστε να αποφεύγεται η ανίχνευση από τις αρχές. Στις περισσότερες δικαιοδοσίες, οι τράπεζες υποχρεούνται να αναφέρουν συναλλαγές άνω των 10.000 ευρώ, γεγονός που οδηγεί τους εγκληματίες στη στρατηγική του structuring για να παρακάμψουν τους ελέγχους (28. FAFT, 2021).

Μεταφορές Κεφαλαίων μέσω Δικτύων Εταιρειών-"Βιτρίνα" (Shell Companies)

Οι εταιρείες-"βιτρίνες" χρησιμοποιούνται συχνά για τη μετακίνηση παράνομων κεφαλαίων μέσω σύνθετων χρηματοοικονομικών δικτύων. Αυτές οι εταιρείες δεν διαθέτουν πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά εξυπηρετούν ως ενδιάμεσοι κρίκοι σε μια αλυσίδα συναλλαγών, καθιστώντας δύσκολη την ανίχνευση των πραγματικών δικαιούχων [26. European Central Bank, 2022]

Χρήση Ανώνυμων Μεθόδων Πληρωμής, Όπως Κρυπτονομίσματα

Η αυξανόμενη χρήση κρυπτονομισμάτων έχει καταστήσει δυνατή τη μεταφορά κεφαλαίων χωρίς τη συμμετοχή του παραδοσιακού τραπεζικού συστήματος. Τα κρυπτονομίσματα επιτρέπουν ανώνυμες συναλλαγές, καθιστώντας την ανίχνευση και την ταυτοποίηση των παράνομων κεφαλαίων πιο δύσκολη για τις ρυθμιστικές αρχές (28. FATF, 2021).

Μεταφορές κεφαλαίων μέσω δικτύων εταιρειών-"βιτρίνα" (shell companies).

Οι εταιρείες-"βιτρίνες" χρησιμοποιούνται συχνά για τη μετακίνηση παράνομων κεφαλαίων μέσω σύνθετων χρηματοοικονομικών δικτύων. Αυτές οι εταιρείες δεν διαθέτουν πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά εξυπηρετούν ως ενδιάμεσοι κρίκοι σε μια αλυσίδα συναλλαγών, καθιστώντας δύσκολη την ανίχνευση των πραγματικών δικαιούχων (28. FATF, 2021).

Χρήση ανώνυμων μεθόδων πληρωμής, όπως κρυπτονομίσματα, για την απόκρυψη παράνομων κεφαλαίων.

Η αυξανόμενη χρήση κρυπτονομισμάτων έχει καταστήσει δυνατή τη μεταφορά κεφαλαίων χωρίς τη συμμετοχή του παραδοσιακού τραπεζικού συστήματος. Τα κρυπτονομίσματα επιτρέπουν ανώνυμες συναλλαγές, καθιστώντας την ανίχνευση και την ταυτοποίηση των παράνομων κεφαλαίων πιο δύσκολη για τις ρυθμιστικές αρχές (28. FATF, 2021).

- **Εσωτερικές Διεργασίες Ελέγχου για την Ανίχνευση και Πρόληψη Οικονομικών Εγκλημάτων**

Η πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος βασίζεται στη διαρκή ενίσχυση των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών. Οι σημαντικότερες πρακτικές περιλαμβάνουν:

Υποχρεωτική Αναφορά Υποπτών Συναλλαγών (STR - Suspicious Transaction Reports)

Οι τράπεζες υποχρεούνται να αναφέρουν ύποπτες συναλλαγές στις αρμόδιες αρχές, βάσει κριτηρίων που περιλαμβάνουν μη φυσιολογικές μεταβολές στα οικονομικά δεδομένα των πελατών ή συναλλαγές που δεν συνάδουν με το προφίλ τους (25. European Banking Authority, 2021).

Αυτόματα Συστήματα Παρακολούθησης

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί χρησιμοποιούν εξειδικευμένα λογισμικά για την ανάλυση συναλλαγών, εντοπίζοντας μοτίβα που ενδέχεται να σχετίζονται με ξέπλυμα χρήματος. Αυτά τα συστήματα αξιοποιούν τεχνικές μηχανικής μάθησης και ανάλυσης δεδομένων για να εντοπίσουν ανωμαλίες (29. Zohar & Allon, 2015).

Χρήση Blacklists & Watchlists

Οι τράπεζες διατηρούν βάσεις δεδομένων με ονόματα ατόμων και εταιρειών που σχετίζονται με παράνομες δραστηριότητες. Οι πελάτες και οι συναλλαγές τους διασταυρώνονται με τις λίστες κυρώσεων διεθνών οργανισμών, όπως η FATF και η Europol, για τον έλεγχο πιθανών παραβιάσεων (28. FATF, 2021).

Συμπερασματικά οι έλεγχοι διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και στην προάσπιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μέσω της χρήσης προηγμένων τεχνικών ανάλυσης δεδομένων, της εφαρμογής αυστηρών διαδικασιών αναφοράς και της συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές, οι τράπεζες είναι σε θέση να μειώσουν τον κίνδυνο παράνομων οικονομικών δραστηριοτήτων. Η συνεχής βελτίωση των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές. [3 .Καντζος Κ & Χονδρακη Α 2006]

2.1.5 Ενίσχυση της Εμπιστοσύνης των Καταθετών και των Επενδυτών

Η εμπιστοσύνη των καταθετών και των επενδυτών αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Οι τράπεζες, ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που διαχειρίζονται κεφάλαια τρίτων, πρέπει να διασφαλίζουν τη διαφάνεια, την αξιοπιστία και την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων προκειμένου να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων μερών:

Η διαφάνεια στις οικονομικές καταστάσεις είναι θεμελιώδης για τη δημιουργία εμπιστοσύνης στους καταθέτες και τους επενδυτές. Οι ακριβείς και αξιόπιστες οικονομικές αναφορές επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους να αξιολογήσουν την οικονομική υγεία ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να μειώσουν την αβεβαιότητα (18. ECB 2020).

Οι λογιστικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, όπως τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS) και οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP), διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που παρέχονται είναι αξιόπιστες και συγκρίσιμες (20. IFRS, 2019). Η τήρηση αυτών των προτύπων συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης μέσω της διασφάλισης ότι οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν την πραγματική οικονομική κατάσταση της τράπεζας.

Η ύπαρξη ισχυρών εσωτερικών ελέγχων αποτελεί βασικό μηχανισμό για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των τραπεζικών λειτουργιών. Σύμφωνα με τον Basel Committee on Banking Supervision (16. BCBS, 2011), ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου μειώνει τον λειτουργικό κίνδυνο, αποτρέπει τη δόλια δραστηριότητα και διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς.

Ένα ισχυρό σύστημα εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει:

- Την ανεξαρτησία της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου από τις υπόλοιπες διοικητικές λειτουργίες.
- Τη συστηματική αξιολόγηση και βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών.
- Την ύπαρξη μηχανισμών ανίχνευσης και αποτροπής απάτης.

Οι τράπεζες που διατηρούν ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου μειώνουν την αβεβαιότητα των καταθετών και των επενδυτών, ενισχύοντας έτσι τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους (16. BCBS, 2011).

Οι εκθέσεις ελέγχου παρέχουν μια ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης και των λειτουργικών διαδικασιών μιας τράπεζας. Οι ελεγκτικές εκθέσεις διασφαλίζουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τα λογιστικά πρότυπα και τους κανονισμούς, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των επενδυτών (16. BCBS, 2011).

Οι κανονιστικές αρχές, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC), απαιτούν από τις τράπεζες να υπόκεινται σε ανεξάρτητους ελέγχους προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η ακεραιότητα της αγοράς. Επιπλέον, οι θετικές εκθέσεις ελέγχου ενισχύουν την εμπιστοσύνη, μειώνουν το κόστος χρηματοδότησης και αυξάνουν την προσέλκυση επενδυτών (16. BCBS, 2011).

Η εμπιστοσύνη των καταθετών και των επενδυτών αποτελεί ζωτικό στοιχείο για τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Η διασφάλιση διαφανών οικονομικών καταστάσεων, η ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων και η αξιοπιστία των εκθέσεων ελέγχου είναι τρεις βασικοί παράγοντες που συμβάλλουν στην οικοδόμηση αυτής της εμπιστοσύνης. Οι τράπεζες που εφαρμόζουν αυτές τις πρακτικές όχι μόνο ενισχύουν

τη φήμη τους αλλά και συμβάλλουν στη συνολική σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2.1.6 Σύνδεση της Αξιοπιστίας με την Εταιρική Διακυβέρνηση

Η αξιοπιστία των τραπεζικών ιδρυμάτων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη σταθερότητα και την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η εταιρική διακυβέρνηση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της διαφάνειας, της υπευθυνότητας και της αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων, επηρεάζοντας άμεσα την αντίληψη των επενδυτών και των καταθετών για την αξιοπιστία μιας τράπεζας.

Η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται στο σύνολο των κανόνων, διαδικασιών και μηχανισμών που διασφαλίζουν ότι μια επιχείρηση διοικείται με τρόπο που προάγει τη διαφάνεια και την υπευθυνότητα (23. Basel Committee on Banking Supervision 2021). Στον τραπεζικό τομέα, ένα ισχυρό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης είναι απαραίτητο για τη διαχείριση των κινδύνων και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του οργανισμού (23. Basel Committee on Banking Supervision 2021).

Τα βασικά χαρακτηριστικά μιας ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνουν:

- Την ύπαρξη σαφώς καθορισμένων ρόλων και ευθυνών στα διοικητικά όργανα.
- Τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- Την τήρηση αυστηρών προτύπων διαφάνειας και λογοδοσίας.

Σύμφωνα με τη Βασιλεία III (23. Basel Committee on Banking Supervision, 2021), η ισχυρή εταιρική διακυβέρνηση συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των αγορών, περιορίζοντας τους κινδύνους που σχετίζονται με την κακή διαχείριση και τη χαμηλή διαφάνεια.

Το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) αποτελεί τον κεντρικό μηχανισμό ελέγχου και εποπτείας σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Η αποτελεσματική λειτουργία του ΔΣ συμβάλλει στη σταθερότητα και την αξιοπιστία της τράπεζας μέσω των ακόλουθων δράσεων:

- **Διαχείριση κινδύνων:** Το ΔΣ έχει την ευθύνη για τον καθορισμό στρατηγικών διαχείρισης κινδύνων, διασφαλίζοντας ότι η τράπεζα ακολουθεί ασφαλείς και βιώσιμες πρακτικές.
- **Συμμόρφωση με κανονισμούς:** Οι τράπεζες λειτουργούν σε ένα αυστηρά ρυθμιζόμενο περιβάλλον, και το ΔΣ είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή πολιτικών που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τα διεθνή και τοπικά κανονιστικά πλαίσια.
- **Ανεξαρτησία και ποικιλομορφία:** Οι ανεξάρτητοι διευθυντές στο ΔΣ μπορούν να λειτουργούν ως εγγυητές της διαφάνειας και της υπεύθυνης διαχείρισης, μειώνοντας τις πιθανότητες συγκρούσεων συμφερόντων και κακής διοίκησης.

Η ύπαρξη ενός ισχυρού και ανεξάρτητου διοικητικού συμβουλίου σχετίζεται με τη βελτίωση της απόδοσης των τραπεζών και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων μερών.

Παράλληλα η ύπαρξη διαφανούς και λογοδοτούσας διακυβέρνησης ενισχύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και των καταθετών. Η διαφάνεια και η λογοδοσία είναι βασικές αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης που επηρεάζουν την αξιοπιστία των τραπεζών. Σύμφωνα με τη θεωρία της πληροφόρησης, οι επενδυτές και οι καταθέτες βασίζονται σε ποιοτικές πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων. Η έλλειψη διαφάνειας μπορεί να οδηγήσει σε αστάθεια, φαινόμενα τραπεζικών κρίσεων και απώλεια εμπιστοσύνης. [8. Journal of Banking Regulation.]

Οι τρόποι με τους οποίους η διαφάνεια και η λογοδοσία ενισχύουν την αξιοπιστία περιλαμβάνουν:

- Δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Οι ακριβείς και έγκαιρες αναφορές βοηθούν στη μείωση της αβεβαιότητας και των πληροφοριακών ασυμμετριών.
- Εξωτερικοί έλεγχοι και εποπτεία: Η ανεξάρτητη λογιστική και κανονιστική εποπτεία συμβάλλει στη διασφάλιση της ακεραιότητας των τραπεζικών δραστηριοτήτων.
- Κώδικες δεοντολογίας και ηθικής συμπεριφοράς: Οι τράπεζες που τηρούν ηθικές και υπεύθυνες πρακτικές απολαμβάνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη από την αγορά και τους καταναλωτές. [8. Journal of Banking Regulation.]

2.1.7 Νομικά Ζητήματα και Κυρώσεις για Μη Συμμόρφωση

Η μη συμμόρφωση με τους τραπεζικούς κανονισμούς μπορεί να επιφέρει σοβαρές νομικές, οικονομικές και λειτουργικές επιπτώσεις τόσο για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσο και για τα στελέχη τους. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παράβασης και μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

Οι τραπεζικές ρυθμιστικές αρχές, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Αρχή Ελέγχου Χρηματοπιστωτικών Αγορών (ΑΦΜ) και άλλοι εποπτικοί φορείς, έχουν την εξουσία να επιβάλλουν σημαντικά χρηματικά πρόστιμα σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Τα πρόστιμα αυτά μπορεί να προκύψουν από: [31. European Commission (2016), GDPR]

- **Παραβιάσεις των κανονισμών καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML - Anti-Money Laundering) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (CFT - Countering the Financing of Terrorism),** όπως ορίζονται από την 5η και 6η Οδηγία της ΕΕ για την AML.
- **Μη συμμόρφωση με το πλαίσιο της Βασιλείας III,** το οποίο αφορά τη διαχείριση κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας των τραπεζών.

- **Παραβιάσεις της οδηγίας MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive)**, η οποία ρυθμίζει τις χρηματοπιστωτικές αγορές της ΕΕ με στόχο τη διαφάνεια και την προστασία των επενδυτών.
- **Παράβαση του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (GDPR)**, ειδικά σε περιπτώσεις ανεπαρκούς προστασίας των προσωπικών δεδομένων των πελατών.

Σε σοβαρές περιπτώσεις, τα αρμόδια στελέχη μιας τράπεζας ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ποινικές διώξεις. Οι κυρώσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν: [30. International Federation of Accountants (IFAC) (2018)]

- Πολυετείς ποινές φυλάκισης σε περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, απάτης, ή χειραγώγησης της αγοράς.
- Προσωπικά χρηματικά πρόστιμα για διευθυντικά στελέχη που βρέθηκαν ένοχα για αμέλεια ή δόλια συμπεριφορά.
- Διοικητικές κυρώσεις, όπως ο αποκλεισμός από τη συμμετοχή στο τραπεζικό σύστημα ή η απαγόρευση άσκησης διευθυντικών καθηκόντων στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Ιστορικά, έχουν επιβληθεί αυστηρές ποινικές κυρώσεις σε τραπεζικά στελέχη που ενέχονταν σε υποθέσεις οικονομικού εγκλήματος, όπως η περίπτωση της Deutsche Bank, η οποία κατηγορήθηκε για νομιμοποίηση εσόδων μέσω παράνομων συναλλαγών.

Οι ρυθμιστικές αρχές μπορούν να επιβάλουν περιορισμούς ή ακόμη και να αναστείλουν τη λειτουργία μιας τράπεζας σε περιπτώσεις σοβαρής παραβίασης των κανονισμών. Αυτές οι κυρώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Περιορισμούς στη δραστηριότητα της τράπεζας, όπως απαγόρευση παροχής συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.
- Ανάκληση τραπεζικής άδειας λειτουργίας, κάτι που οδηγεί στη διακοπή της λειτουργίας της τράπεζας.
- Υποχρεωτική αναδιάρθρωση ή συγχώνευση της τράπεζας, με σκοπό τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Για παράδειγμα, η Banco Espírito Santo στην Πορτογαλία οδηγήθηκε σε κρατική παρέμβαση και διάσπαση το 2014 λόγω οικονομικών ατασθαλιών.

Η συμμόρφωση με τους κανονισμούς είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της σταθερότητας και της αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να υιοθετούν ισχυρές πρακτικές κανονιστικής συμμόρφωσης, να πραγματοποιούν εσωτερικούς ελέγχους και να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό τους εκπαιδεύεται επαρκώς για την τήρηση των σχετικών κανονισμών. Η αποτυχία συμμόρφωσης μπορεί να οδηγήσει σε αυστηρές ποινές, βλάπτοντας τόσο την ίδια την τράπεζα όσο και το ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

2.1.8 Παραδείγματα και περιπτώσεις

Περίπτωση 1: Μείωση Ρευστότητας

Η ρευστότητα αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη βιωσιμότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η αδυναμία μιας τράπεζας να διατηρήσει επαρκή ρευστά διαθέσιμα μπορεί να οδηγήσει σε κρίσεις εμπιστοσύνης, πανικό καταθετών και, ενδεχομένως, στη χρεοκοπία της. Οι κυριότερες αιτίες μιας τέτοιας κατάστασης σχετίζονται με τη διαχείριση των ταμειακών ροών, την επενδυτική στρατηγική και τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις.

Μία από τις βασικές πηγές δυσλειτουργίας είναι η ελλιπής παρακολούθηση των ταμειακών ροών, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένες εκτιμήσεις των μελλοντικών υποχρεώσεων και αναγκών ρευστότητας. Η αδυναμία πρόβλεψης των εισροών και εκροών κεφαλαίων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ανεπαρκή προετοιμασία της τράπεζας για περιόδους αυξημένων αναλήψεων ή οικονομικής αβεβαιότητας. Επιπλέον, η μη συμμόρφωση με διεθνή κανονιστικά πλαίσια, όπως οι δείκτες ρευστότητας **Liquidity Coverage Ratio (LCR)** και **Net Stable Funding Ratio (NSFR)** που καθορίζονται από τη **Βασιλεία III**, μπορεί να επιδεινώσει περαιτέρω την κατάσταση, καθώς μειώνει την ικανότητα της τράπεζας να ανταποκριθεί σε βραχυπρόθεσμες πιέσεις ρευστότητας.

Παράλληλα, η επενδυτική στρατηγική μιας τράπεζας διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση της ρευστότητας. Η υπερβολική έκθεση σε υψηλού κινδύνου επενδύσεις, όπως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα ή μακροπρόθεσμα ομόλογα χωρίς κατάλληλη αντιστάθμιση κινδύνου (hedging), αυξάνει την πιθανότητα απότομης απώλειας κεφαλαίων. Η έλλειψη διαφοροποίησης στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να καταστήσει την τράπεζα ευάλωτη σε μακροοικονομικές διακυμάνσεις, όπως η άνοδος των επιτοκίων ή οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Παράλληλα, η χαλαρή πολιτική δανειοδοτήσεων, χωρίς αυστηρή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών, μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, επιβαρύνοντας περαιτέρω τη ρευστότητα της τράπεζας.

Τέλος, οι κανονιστικές απαιτήσεις επιβάλλουν την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών κεφαλαίων για την κάλυψη απρόβλεπτων αναγκών. Η μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και των εθνικών εποπτικών αρχών, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος, μπορεί να οδηγήσει σε διοικητικές κυρώσεις και περιορισμούς στη λειτουργία της τράπεζας. Επιπλέον, η ανεπαρκής διατήρηση ρευστών διαθεσίμων ενδέχεται να προκαλέσει κρίσεις εμπιστοσύνης, με αποτέλεσμα τη μαζική ανάληψη καταθέσεων (bank run) και τη συστημική αποσταθεροποίηση.

Συμπερασματικά, η μείωση της ρευστότητας μπορεί να προκληθεί από εσωτερικές διαχειριστικές αδυναμίες, υψηλού κινδύνου επενδυτικές επιλογές και παραβίαση κανονιστικών απαιτήσεων. Η έγκαιρη ανίχνευση και διαχείριση αυτών των παραγόντων είναι κρίσιμη για τη διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού

συστήματος και την αποφυγή σοβαρών οικονομικών συνεπειών. [32. European Banking Authority (EBA) (2021)]

Προτεινόμενα Μέτρα

Η αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας και η συμμόρφωση με τα κανονιστικά πλαίσια αποτελούν κρίσιμες προκλήσεις για τα τραπεζικά ιδρύματα. Η εφαρμογή κατάλληλων στρατηγικών μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή προβλημάτων ρευστότητας, στη μείωση του κινδύνου και στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Οι κυριότερες προτεινόμενες λύσεις περιλαμβάνουν την ενίσχυση της παρακολούθησης των ταμειακών ροών, τη διαφοροποίηση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων και τη δημιουργία αποθεματικών κεφαλαίων.

Η **βελτίωση της παρακολούθησης των ταμειακών ροών** αποτελεί βασικό μέτρο για την πρόληψη προβλημάτων ρευστότητας. Η χρήση προηγμένων τεχνολογιών, όπως τα συστήματα διαχείρισης κινδύνου (**Risk Management Systems - RMS**), η τεχνητή νοημοσύνη (**Artificial Intelligence - AI**) και η ανάλυση μεγάλων δεδομένων (**Big Data Analytics**), επιτρέπει στις τράπεζες να παρακολουθούν τις ροές χρήματος σε πραγματικό χρόνο. Μέσω αυτών των εργαλείων, είναι δυνατή η έγκαιρη ανίχνευση πιθανών δυσλειτουργιών και η αποτελεσματικότερη πρόβλεψη των αναγκών ρευστότητας. Επιπλέον, η αυτοματοποίηση των διαδικασιών παρακολούθησης μειώνει την πιθανότητα ανθρώπινων λαθών και ενισχύει την ακρίβεια των οικονομικών εκτιμήσεων.

Παράλληλα, η **στρατηγική διαφοροποίησης των επενδύσεων** αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο για τη μείωση του κινδύνου και τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής ανθεκτικότητας των τραπεζών. Ένα διαφοροποιημένο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, το οποίο περιλαμβάνει χαμηλού, μεσαίου και υψηλού κινδύνου επενδύσεις, διασφαλίζει ότι η τράπεζα δεν εξαρτάται αποκλειστικά από μία συγκεκριμένη αγορά ή κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, η χρήση τεχνικών **αντιστάθμισης κινδύνου (hedging)**, όπως τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα και οι ασφαλιστικές καλύψεις έναντι διακυμάνσεων των αγορών, μπορεί να μειώσει την έκθεση της τράπεζας σε απότομες μεταβολές επιτοκίων, συναλλαγματικών ισοτιμιών και τιμών περιουσιακών στοιχείων. [32. European Banking Authority (EBA) (2021)]

Τέλος, η **δημιουργία αποθεματικών κεφαλαίων** αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ενίσχυση της σταθερότητας και της ανθεκτικότητας των τραπεζών έναντι χρηματοοικονομικών διαταραχών. Σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο **Βασιλεία III**, οι τράπεζες οφείλουν να διατηρούν επαρκή κεφαλαιακά αποθέματα ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν σε περιόδους κρίσεων. Η συστηματική αύξηση των αποθεματικών μέσω της διακράτησης κερδών, της άντλησης κεφαλαίων από τις αγορές ή της αναδιάρθρωσης των επενδυτικών χαρτοφυλακίων μπορεί να λειτουργήσει ως μηχανισμός προστασίας έναντι απρόβλεπτων χρηματοπιστωτικών εξελίξεων. Επιπλέον, η διατήρηση υψηλών επιπέδων ρευστών διαθέσιμων μειώνει τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων καταθέσεων (**bank run**) και συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταθετών και των επενδυτών.

Συμπερασματικά, η υιοθέτηση αυτών των στρατηγικών μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη μείωση των κινδύνων ρευστότητας και στην ενίσχυση της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές απαιτήσεις. Η αποτελεσματική διαχείριση των ταμειακών ροών, η διαφοροποίηση των επενδυτικών στρατηγικών και η δημιουργία ισχυρών αποθεματικών κεφαλαίων αποτελούν θεμελιώδεις άξονες για τη σταθερότητα και τη βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος. [14. European Central Bank (2022). *Guide to Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP)*. ECB]

Πραγματικό Παράδειγμα: Η Κατάρρευση της Silicon Valley Bank (SVB) το 2023

Η κατάρρευση της Silicon Valley Bank (SVB) τον Μάρτιο του 2023 αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτυχίας στη διαχείριση ρευστότητας και αδυναμίας συμμόρφωσης με βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνου. Η SVB, μία από τις μεγαλύτερες περιφερειακές τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών, ειδικευόταν στην εξυπηρέτηση νεοφυών επιχειρήσεων (startups) και εταιρειών τεχνολογίας. Ωστόσο, η στρατηγική επενδυτική πολιτική της και η αδυναμία προσαρμογής στις διακυμάνσεις των μακροοικονομικών συνθηκών οδήγησαν σε μία από τις μεγαλύτερες τραπεζικές κρίσεις των τελευταίων δεκαετιών.

Η βασική αιτία της κατάρρευσης ήταν η υπερβολική έκθεση της SVB σε μακροπρόθεσμα κρατικά ομόλογα των Ηνωμένων Πολιτειών και τίτλους που υποστηρίζονταν από στεγαστικά δάνεια. Η τράπεζα κατέθεσε μεγάλο μέρος των κεφαλαίων της σε αυτούς τους τίτλους, καθώς θεωρούνταν ασφαλείς επενδύσεις με σταθερές αποδόσεις. Ωστόσο, η απότομη αύξηση των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Federal Reserve - Fed) κατά τη διάρκεια του 2022 και του 2023, με στόχο την καταπολέμηση του πληθωρισμού, οδήγησε σε μείωση της αξίας των μακροπρόθεσμων ομολόγων που κατείχε η τράπεζα.

Η διαχείριση κινδύνου της SVB αποδείχθηκε ανεπαρκής, καθώς η τράπεζα δεν είχε προετοιμαστεί για ένα τέτοιο σενάριο. Παρά το γεγονός ότι οι κανονισμοί της Βασιλείας III και οι κατευθυντήριες γραμμές της Ομοσπονδιακής Εταιρείας Ασφάλισης Καταθέσεων (FDIC) απαιτούν από τις τράπεζες να διατηρούν επαρκή επίπεδα ρευστότητας και να διαφοροποιούν τα χαρτοφυλάκιά τους, η SVB δεν είχε λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να προστατευθεί από τον κίνδυνο επιτοκίων. Όταν οι πελάτες της, κυρίως επιχειρήσεις του τεχνολογικού κλάδου, άρχισαν να αποσύρουν μεγάλα ποσά καταθέσεων λόγω της γενικότερης οικονομικής αβεβαιότητας, η τράπεζα αναγκάστηκε να πουλήσει μέρος των ομολόγων της με μεγάλες ζημιές, γεγονός που επιδείνωσε τη χρηματοοικονομική της θέση.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης στην τράπεζα κλιμακώθηκε, με αποτέλεσμα ένα φαινόμενο μαζικών αναλήψεων καταθέσεων (bank run). Οι καταθέτες, φοβούμενοι ότι η τράπεζα δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, απέσυραν τα κεφάλαιά τους με ταχύ ρυθμό, οδηγώντας την SVB σε αδυναμία πληρωμών. Παρά τις προσπάθειες των ρυθμιστικών αρχών να σταθεροποιήσουν την κατάσταση, στις 10 Μαρτίου 2023 η Ομοσπονδιακή Εταιρεία Ασφάλισης Καταθέσεων (FDIC) ανακοίνωσε την ανάληψη του ελέγχου της τράπεζας, σηματοδοτώντας τη δεύτερη μεγαλύτερη τραπεζική χρεοκοπία στην ιστορία των ΗΠΑ.

Η κατάρρευση της SVB ανέδειξε δομικές αδυναμίες στη διαχείριση κινδύνου και ρευστότητας, καθώς και τις επιπτώσεις της μη συμμόρφωσης με τις κανονιστικές απαιτήσεις. Η περίπτωση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της διαφοροποίησης των επενδύσεων, της διατήρησης υψηλότερων επιπέδων ρευστότητας και της έγκαιρης προσαρμογής στις αλλαγές των μακροοικονομικών συνθηκών. Η αποτυχία της SVB αποτέλεσε προειδοποίηση για τον τραπεζικό τομέα, οδηγώντας σε αυξημένο έλεγχο από τις ρυθμιστικές αρχές και επανεξέταση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μηχανισμών διαχείρισης κινδύνου των τραπεζικών ιδρυμάτων. [13. Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) (2023)]

Περίπτωση 2: Μη Συμμόρφωση με Βασιλεία III

Η συμμόρφωση με το ρυθμιστικό πλαίσιο Βασιλεία III αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας του τραπεζικού συστήματος. Το πλαίσιο αυτό, που θεσπίστηκε από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζών μέσω της διατήρησης επαρκών κεφαλαιακών αποθεμάτων, της μείωσης του χρηματοοικονομικού κινδύνου και της διασφάλισης υψηλής ποιότητας περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, η μη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές οικονομικές και λειτουργικές συνέπειες, επηρεάζοντας τόσο τη φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων όσο και τη γενικότερη εμπιστοσύνη των επενδυτών και των καταθετών.

Ένα από τα κύρια προβλήματα που προκύπτουν από τη μη συμμόρφωση αφορά τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας. Η Βασιλεία III επιβάλλει στις τράπεζες να διατηρούν ένα ελάχιστο ποσοστό ιδίων κεφαλαίων ως προς το συνολικό τους ενεργητικό, ώστε να είναι σε θέση να απορροφήσουν ενδεχόμενες ζημιές και να αποφύγουν φαινόμενα τραπεζικών κρίσεων. Επιπλέον, το πλαίσιο προβλέπει αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τράπεζες που θεωρούνται συστημικά σημαντικές, καθώς και την εφαρμογή αυστηρότερων κανόνων για την έκθεση στον πιστωτικό, λειτουργικό και αγοραίο κίνδυνο. Σε περίπτωση που ένα τραπεζικό ίδρυμα δεν τηρεί τις απαιτούμενες προδιαγραφές, ενδέχεται να αντιμετωπίσει αυστηρές κυρώσεις από τις εποπτικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων προστίμων, περιορισμών στη λειτουργία του ή ακόμα και αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας του.

Οι επιδράσεις της μη συμμόρφωσης είναι πολλαπλές και επηρεάζουν τόσο το εσωτερικό περιβάλλον της τράπεζας όσο και το εξωτερικό της προφίλ. Καταρχάς, η έλλειψη συμμόρφωσης μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και των καταθετών, γεγονός που αυξάνει την πιθανότητα εκροής κεφαλαίων και μειώνει τη ρευστότητα του ιδρύματος. Επιπλέον, οι τράπεζες που δεν πληρούν τα πρότυπα της Βασιλείας III συχνά δυσκολεύονται να αντλήσουν νέα κεφάλαια από τις αγορές, λόγω της αυξημένης αντίληψης κινδύνου από τους επενδυτές και τους ρυθμιστικούς φορείς. [19. Basel Committee on Banking Supervision (2017)]

Για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις, οι τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν μια σειρά από προτεινόμενα μέτρα. Πρώτον, η αύξηση των κεφαλαίων μέσω εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη των απαιτήσεων κεφαλαιακής επάρκειας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου, της πώλησης μη βασικών περιουσιακών στοιχείων ή της έκδοσης νέων ομολόγων στις αγορές κεφαλαίου. Επιπλέον, η ενίσχυση της κερδοφορίας και η βελτιστοποίηση της διαχείρισης του ενεργητικού και του παθητικού αποτελούν στρατηγικές που μπορούν να ενισχύσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα των τραπεζών.

Παράλληλα, η εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το ρυθμιστικό πλαίσιο. Οι τραπεζικοί υπάλληλοι, ιδίως εκείνοι που ασχολούνται με τη διαχείριση κινδύνων, τις επενδύσεις και τη ρυθμιστική συμμόρφωση, θα πρέπει να εκπαιδεύονται συνεχώς στις αλλαγές των κανονιστικών απαιτήσεων. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και η διεξαγωγή εσωτερικών σεμιναρίων μπορούν να ενισχύσουν τη γνώση και την κατανόηση των κανονισμών, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο μη συμμόρφωσης.

Τέλος, η εφαρμογή τακτικών ελέγχων και διαδικασιών παρακολούθησης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής συμμόρφωσης. Οι τράπεζες μπορούν να δημιουργήσουν επιτροπές διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες θα είναι υπεύθυνες για τη διαρκή εποπτεία της συμμόρφωσης με τη Βασιλεία III, την ανάλυση πιθανών κινδύνων και τη λήψη προληπτικών μέτρων. Επιπλέον, η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων, όπως τα συστήματα διαχείρισης κανονιστικής συμμόρφωσης (Regulatory Compliance Management Systems), μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα των τραπεζών να παρακολουθούν και να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις του ρυθμιστικού πλαισίου.

Συμπερασματικά, η μη συμμόρφωση με τη Βασιλεία III μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές συνέπειες για τις τράπεζες, τόσο σε οικονομικό όσο και σε λειτουργικό επίπεδο. Ωστόσο, η εφαρμογή κατάλληλων στρατηγικών, όπως η αύξηση των κεφαλαίων, η εκπαίδευση του προσωπικού και η εφαρμογή μηχανισμών παρακολούθησης, μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματική συμμόρφωση και στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. [20. *IFRS Standards and Interpretations 2019*]

2.2 Εσωτερικός Έλεγχος στις Τράπεζες

Ο εσωτερικός έλεγχος στις τράπεζες αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους μηχανισμούς για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της ασφάλειας του

χρηματοπιστωτικού συστήματος και αποσκοπεί στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων μιας οικονομικής μονάδας. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι οι λειτουργίες της επιχείρησης είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς και τις πολιτικές της, καθώς και να εντοπίσει και να προτείνει βελτιώσεις.

2.2.1 Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα που παρέχει διαβεβαιώσεις και συμβουλές σχεδιασμένες να προσθέτουν αξία και να βελτιώνουν τις λειτουργίες μιας επιχείρησης. Συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων μιας επιχείρησης με τη συστηματική αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, ελέγχου και διακυβέρνησης. Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι υπεύθυνοι για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις πολιτικές και τους κανονισμούς, την ανίχνευση απάτης και την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των λειτουργιών.

2.2.2 Τα Είδη του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διοικητικής λειτουργίας μιας οικονομικής μονάδας, εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια, τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές διατάξεις και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών. Η ταξινόμηση του εσωτερικού ελέγχου γίνεται με βάση το αντικείμενο ελέγχου και τους στόχους του, οδηγώντας στη διαμόρφωση των ακόλουθων βασικών κατηγοριών: [34. Institute of Internal Auditors (IIA). (2017)].

- Λειτουργικοί (Functional Audits)
- Οικονομικοί και Λογιστικοί Έλεγχοι (Financial Audits)
- Έλεγχος παραγωγής (Productions Audits)
- Διοικητικοί Έλεγχοι (Management Audits)

2.2.2.1 Λειτουργικοί έλεγχοι

Οι λειτουργικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία ενός τμήματος, διασφαλίζοντας ότι τηρούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες. Οι έλεγχοι αυτοί επικεντρώνονται στην αξιολόγηση των εσωτερικών λειτουργιών της επιχείρησης και στην εξασφάλιση ότι αυτές εκτελούνται σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, τους κανονισμούς και τις εσωτερικές πολιτικές. Ένας αποτελεσματικός

λειτουργικός έλεγχος βοηθά στην αναγνώριση ελλείψεων, στη μείωση της σπατάλης πόρων και στην αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας της επιχείρησης (35. COSO. (2013). Internal Control – Integrated Framework).

Ο λειτουργικός έλεγχος περιλαμβάνει διάφορες τεχνικές, όπως η ανάλυση δεδομένων, οι επιτόπιες επιθεωρήσεις, οι συνεντεύξεις με το προσωπικό και η αξιολόγηση εγγράφων και διαδικασιών. Οι οργανισμοί χρησιμοποιούν αυτά τα εργαλεία για να εντοπίσουν αποκλίσεις από τις καθιερωμένες διαδικασίες και να εφαρμόσουν διορθωτικές ενέργειες, ενισχύοντας έτσι τη συνοχή και την αποδοτικότητα των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων τους.

2.2.2.2 Οικονομικός ή Λογιστικός Έλεγχος

Ο οικονομικός ή λογιστικός έλεγχος στοχεύει στην επαλήθευση και την εγκυρότητα των λογιστικών καταστάσεων της οικονομικής μονάδας. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση της ακρίβειας και της πληρότητας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τη διασφάλιση ότι οι οικονομικές πληροφορίες είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς και τις λογιστικές αρχές. (18. ECB, 2020).

Ο λογιστικός έλεγχος περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για τη χρηματοδότηση της επιχείρησης, όπως η παρακολούθηση της ταμειακής ροής, η διαχείριση των επενδύσεων και η ανάλυση της οικονομικής σταθερότητας. Σημαντικό ρόλο στη βιωσιμότητα της οικονομικής μονάδας ενέχουν οι κίνδυνοι χαμένων κεφαλαίων, ο πιστωτικός κίνδυνος, καθώς και οι ρυθμιστικοί κίνδυνοι που σχετίζονται με τη συμμόρφωση στις λογιστικές και φορολογικές διατάξεις (18. ECB, 2020).

2.2.2.2.1 Κίνδυνοι και Διαχείριση

Η οικονομική μονάδα, με γνώμονα τη μείωση του χρηματοπιστωτικού κινδύνου αλλά και την κατάρτιση ορθών οικονομικών και λογιστικών καταστάσεων, εφαρμόζει μια σειρά από στρατηγικές και ελεγκτικές διαδικασίες για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων της. Οι στρατηγικές αυτές περιλαμβάνουν την υιοθέτηση αυστηρών εσωτερικών ελέγχων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και την ελαχιστοποίηση των οικονομικών κινδύνων μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων.

- **Έλεγχοι Εξουσιοδοτήσεων και Διαδικασιών**

Με τον έλεγχο αυτό διαπιστώνεται αν οι επενδύσεις είναι εντός του στρατηγικού σχεδιασμού της επιχείρησης και αν ευθυγραμμίζονται με τους μακροπρόθεσμους στόχους της. Παράλληλα, εξασφαλίζεται ότι όλες οι επενδύσεις έχουν εγκριθεί από

τα αρμόδια όργανα της επιχείρησης, όπως το διοικητικό συμβούλιο και η οικονομική διεύθυνση, και ότι είναι σύμφωνες με τις στρατηγικές διαχείρισης κεφαλαίων.

Εξετάζεται αν οι διαδικασίες εξουσιοδότησης επενδύσεων και δαπανών ακολουθούν τις καθιερωμένες εταιρικές πολιτικές και τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (IFRS, GAAP) και αξιολογείται η αποδοτικότητα των επενδυτικών αποφάσεων βάσει μετρήσιμων δεικτών απόδοσης, όπως η εσωτερική απόδοση (IRR) και η καθαρή παρούσα αξία (NPV).

- **Έλεγχοι Αξιολογήσεων και Διαδικασιών**

Με αυτό τον τύπο του εσωτερικού ελέγχου συγκρίνεται το κόστος των επενδύσεων με τις τρέχουσες αγοραίες αξίες προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθολογική κατανομή των οικονομικών πόρων.

Πραγματοποιείται διασταύρωση των οικονομικών εγγραφών με τις λογιστικές αναφορές για να εξασφαλιστεί η συνέπεια και η ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων.

Διενεργείται έλεγχος στους κύριους λογαριασμούς, όπως το ταμείο, οι τραπεζικές καταθέσεις και οι δανειακές υποχρεώσεις, ώστε να διαπιστωθεί η ακρίβεια των οικονομικών στοιχείων και αναλύεται η διαχρονική εξέλιξη των οικονομικών επιδόσεων της επιχείρησης μέσω δεικτών όπως ο δείκτης ρευστότητας, η μόχλευση και η κερδοφορία.

- **Έλεγχοι Διαθεσίμων, Συμμετοχών, Καταθέσεων σε Τράπεζες και Δανείων**

Με τον έλεγχο διαθεσίμων, διενεργείται περιοδικός έλεγχος των διαθεσίμων κεφαλαίων για τη διασφάλιση της επαρκούς ρευστότητας και της ορθής κατανομής των οικονομικών πόρων.

Εξετάζεται η ακρίβεια και η επικαιρότητα των εγγραφών που αφορούν τα διαθέσιμα κεφάλαια, τις συμμετοχές και τις τραπεζικές καταθέσεις, προκειμένου να αποφευχθούν αποκλίσεις και ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις.

Διερευνάται η συμμόρφωση των δανειακών υποχρεώσεων με τις συμβατικές απαιτήσεις των τραπεζών και των πιστωτών, αποτρέποντας τον κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων και πιθανών οικονομικών κυρώσεων.

Πραγματοποιούνται τακτικοί έλεγχοι για τον εντοπισμό ενδεχόμενων οικονομικών απειλών, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, ο πιστωτικός κίνδυνος και ο συναλλαγματικός κίνδυνος, με στόχο τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της επιχείρησης.

Αυτές οι κινήσεις συμβάλλουν στη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας της επιχείρησης, στη διαφύλαξη της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη βιωσιμότητα και τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξή της. Η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών επιτρέπει την προσαρμογή των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνων στις διαρκώς μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις βέλτιστες λογιστικές και διαχειριστικές πρακτικές. [36.European Court of Auditors. (2020)]

2.2.2.3 Έλεγχος Παραγωγής στις Τράπεζες

Ο έλεγχος παραγωγής στις τράπεζες επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των διαδικασιών και των συστημάτων που χρησιμοποιούνται για την παροχή τραπεζικών υπηρεσιών. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι οι διαδικασίες είναι αποδοτικές, ασφαλείς και συμμορφώνονται με τους κανονισμούς. Α

Ο έλεγχος παραγωγής στις τράπεζες έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι τραπεζικές υπηρεσίες παρέχονται με αποδοτικό και ασφαλή τρόπο. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των διαδικασιών, των συστημάτων και των ελέγχων που χρησιμοποιούνται για την παροχή υπηρεσιών.

Μερικές από τις βασικές πτυχές του ελέγχου παραγωγής στις τράπεζες:

Βασικές Πτυχές του Ελέγχου Παραγωγής

1.Αξιολόγηση Διαδικασιών

- Εξασφαλίζεται ότι οι διαδικασίες είναι αποδοτικές και συμμορφώνονται με τους κανονισμούς.
- Ελέγχεται η ακρίβεια και η πληρότητα των διαδικασιών.

2.Ασφάλεια Συστημάτων

- Εξασφαλίζεται ότι τα συστήματα είναι ασφαλή και προστατεύονται από απειλές.
- Ελέγχεται η συμμόρφωση με τα πρότυπα ασφάλειας πληροφοριών.

3.Διαχείριση Κινδύνων

- Αξιολογείται η διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με τις τραπεζικές υπηρεσίες.
- Ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης κινδύνων.

4. Συμμόρφωση με Κανονισμούς

- Εξασφαλίζεται ότι οι διαδικασίες και τα συστήματα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς και τις πολιτικές της τράπεζας.
- Ελέγχεται η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών.

5. Αξιολόγηση Ποιότητας Υπηρεσιών

- Εξασφαλίζεται ότι οι τραπεζικές υπηρεσίες πληρούν τα πρότυπα ποιότητας.
- Ελέγχεται η ικανοποίηση των πελατών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Παραδείγματα Ελέγχων Παραγωγής στις Τράπεζες

- **Έλεγχος Διαδικασιών Πληρωμών:** Αξιολόγηση των διαδικασιών πληρωμών για την εξασφάλιση της ακρίβειας και της ασφάλειας των συναλλαγών.
- **Έλεγχος Διαχείρισης Δανείων:** Αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης δανείων για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και της αποδοτικότητας των διαδικασιών.
- **Έλεγχος Διαδικασιών Καταθέσεων:** Αξιολόγηση των διαδικασιών καταθέσεων για την εξασφάλιση της ακρίβειας και της ασφάλειας των καταθέσεων.

Ο έλεγχος παραγωγής στις τράπεζες διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των τραπεζικών λειτουργιών. Μέσω της συνεχούς αξιολόγησης και βελτίωσης των διαδικασιών, των συστημάτων και των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνων, οι τράπεζες μπορούν να ενισχύσουν την αξιοπιστία τους και να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στους πελάτες τους. Η αποτελεσματική εφαρμογή του ελέγχου παραγωγής συμβάλλει στη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος και στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επενδυτών.

2.2.2.4 Διοικητικός Έλεγχος (Management Audits)

Ο διοικητικός έλεγχος αποτελείται από τους κανόνες που θεσπίζει η διοίκηση, με στόχο τη μεγιστοποίηση των κερδών της επιχείρησης και την αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας. Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι το όργανο που επιδεικνύει την αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας και τις σωστές οικονομικές και λογιστικές καταστάσεις.

2.2.2.4.1 Στόχοι του Διοικητικού Ελέγχου

Οι κανόνες του διοικητικού ελέγχου έχουν ως στόχο:

- **Ομαλή Διοίκηση των Τμημάτων:** Διασφάλιση ότι τα τμήματα λειτουργούν ομαλά και αποδοτικά.
- **Αποτελεσματικότητα των Εργαζομένων:** Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των εργαζομένων και της συμβολής τους στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης.
- **Επίτευξη Στόχων:** Διασφάλιση ότι οι στόχοι της επιχείρησης επιτυγχάνονται σύμφωνα με τους σκοπούς της.

2.2.2.4.2 Ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή

Ο εσωτερικός ελεγκτής έχει σημαντικό ρόλο στον διοικητικό έλεγχο, καθώς:

- **Αξιολογεί την Αποδοτικότητα:** Εξετάζει την αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας και των διαδικασιών της.
- **Διασφαλίζει την Ακρίβεια των Οικονομικών Καταστάσεων:** Ελέγχει τις οικονομικές και λογιστικές καταστάσεις για να διασφαλίσει την ακρίβεια και την πληρότητά τους.
- **Προτείνει Βελτιώσεις:** Προτείνει βελτιώσεις στις διαδικασίες και τις πολιτικές της επιχείρησης για την αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

2.2.2.4.3 Ανθρώπινο Δυναμικό και Εργασιακό Περιβάλλον

Με κριτήριο πάντα το ανθρώπινο δυναμικό, γίνονται προσπάθειες για:

- **Βελτίωση του Εργασιακού Περιβάλλοντος:** Δημιουργία ενός καλύτερου εργασιακού περιβάλλοντος που προάγει την παραγωγικότητα και την ικανοποίηση των εργαζομένων.
- **Κατάρτιση και Εξέλιξη:** Ακατάπαυστη κατάρτιση και εξέλιξη των εργαζομένων στα νέα δεδομένα που δημιουργούνται από τις διεθνείς οικονομικές συνθήκες.

Ο διοικητικός έλεγχος διασφαλίζει ότι η επιχείρηση λειτουργεί αποδοτικά και αποτελεσματικά, συμβάλλοντας στη μεγιστοποίηση των κερδών και την επίτευξη των στόχων της.

2.2.3 Ο Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ως σκοπό την εξασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών προς τη διοίκηση μέσω επιστημονικών αναλύσεων, αποσκοπώντας στη διερεύνηση του συστήματος και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων. Με τη θεσμοποίηση του εσωτερικού ελέγχου τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα (1920), παρατηρείται ριζική τροποποίηση στη δομή λειτουργίας και της δραστηριότητας των οικονομικών μονάδων.

Εφαρμόζοντας τη χρήση διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου παρέχονται εξειδικευμένες και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες προς τη διοίκηση ενός οργανισμού, στην περίπτωση

μας, μιας τράπεζας, μέσω αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού της ελέγχου. Ο μηχανισμός εσωτερικού ελέγχου επιτρέπει στα μέλη του οργανισμού να ασκήσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, μέσω επιστημονικών αναλύσεων και αξιολογήσεων, παρέχοντας σχετικές συμβουλές προς τη διοίκηση του τραπεζικού οργανισμού με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

2.2.3.1 Κύριες λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες.

Ο εσωτερικός έλεγχος στις τράπεζες περιλαμβάνει διάφορες λειτουργίες που συμβάλλουν στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της τράπεζας:

- **Τακτοποίηση Σχέσεων και Συναλλαγών με Τρίτα Πρόσωπα:** Εξασφάλιση ότι οι σχέσεις και οι συναλλαγές με τρίτα πρόσωπα είναι ορθές και σύμφωνες με τους κανονισμούς.
- **Τακτοποίηση του Τρόπου Λειτουργίας της Τράπεζας:** Διαπίστωση ότι οι διαδικασίες λειτουργίας της τράπεζας είναι σύμφωνες με τους αρχικούς στόχους.
- **Προσδιορισμός της Απόδοσης της Διοίκησης:** Αξιολόγηση της απόδοσης της διοίκησης όλων των τμημάτων που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία.
- **Μεθοδική Παρατήρηση του Επιχειρηματικού Κινδύνου:** Παρακολούθηση και αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με τις τραπεζικές δραστηριότητες.
- **Διαπίστωση Επικερδών και Ζημιογόνων Λειτουργιών:** Εντοπισμός των επικερδών και ζημιογόνων λειτουργιών και μετατροπή αυτών που επιδέχονται διόρθωση.
- **Προσδιορισμός της Πορείας των Επενδύσεων:** Αξιολόγηση της πορείας των επενδύσεων και διασφάλιση ότι είναι σύμφωνες με τους στόχους της τράπεζας.
- **Υπολογισμός του Λειτουργικού Κόστους:** Αξιολόγηση του λειτουργικού κόστους των επιμέρους τμημάτων.
- **Πάταξη των Φαινομένων Διαφθοράς:** Ανίχνευση και πρόληψη φαινομένων διαφθοράς, όπως απάτη, κλοπή ή παραπλάνηση.
- **Επαλήθευση της Πλήρους Στελέχωσης:** Διασφάλιση ότι τα τμήματα είναι πλήρως στελεχωμένα και ότι το προσωπικό αξιοποιείται κατάλληλα.
- **Εγγύηση της Βασιμότητας των Οικονομικών Καταστάσεων:** Διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις και τα βιβλία είναι ακριβή και πλήρη.
- **Επιτήρηση της Παραγωγικής Αλυσίδας:** Παρακολούθηση της παραγωγικής αλυσίδας, της διαδικασίας αγορών και των όρων πωλήσεων και αγορών.
- **Κατοχύρωση της Εξωτερικής Εικόνας της Τράπεζας:** Διασφάλιση ότι η εξωτερική εικόνα της τράπεζας είναι θετική και σύμφωνη με τις αξίες της.
- **Ανάλυση και Αποτίμηση Διαδικασιών:** Ανάλυση και αποτίμηση των διαδικασιών για την εξαγωγή συμπερασμάτων και την πρόταση βελτιώσεων.
- **Κατοχύρωση της Αρτιότητας των Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Αναφορών:** Διασφάλιση ότι οι χρηματοοικονομικές και λειτουργικές αναφορές είναι ακριβείς και πλήρεις.
- **Διαπίστωση Συμμόρφωσης με τους Νόμους:** Εξασφάλιση ότι η τράπεζα συμμορφώνεται με τους νόμους, τις συνθήκες και τα χρηματοοικονομικά όργανα. [36.European Court of Auditors. (2020)]
- **Εξέταση και Αξιολόγηση Δραστηριοτήτων**

Ο εσωτερικός έλεγχος στοχεύει στην εξέταση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της τράπεζας, καθώς και στη δημιουργία ενός ασφαλούς κλίματος τόσο για τους ιδιοκτήτες της τράπεζας όσο και για το ευρύτερο επιχειρησιακό περιβάλλον.

2.2.3.2 Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συμμόρφωσης μιας οικονομικής μονάδας.

Συνοψίζοντας τις βασικές πτυχές του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου μπορούμε να πούμε ότι συνδράμει και αποτελεί βασικό μηχανισμό ώστε να εξασφαλίσει:

1. Ποιοτικών Υπηρεσιών

Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες προς τη διοίκηση μέσω επιστημονικών αναλύσεων και αξιολογήσεων. Αυτό βοηθά στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και στη βελτίωση των διαδικασιών της επιχείρησης.

2. Ελαχιστοποίηση Κινδύνων

Ένας από τους κύριους στόχους του εσωτερικού ελέγχου είναι η ελαχιστοποίηση των κινδύνων που αντιμετωπίζει η επιχείρηση. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της αναγνώρισης, της αξιολόγησης και της διαχείρισης των κινδύνων.

3. Διασφάλιση Συμμόρφωσης

Ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει ότι η επιχείρηση συμμορφώνεται με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές της. Αυτό περιλαμβάνει την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις εσωτερικές διαδικασίες και τις εξωτερικές απαιτήσεις.

4. Βελτίωση Διαδικασιών

Ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει αδυναμίες στις διαδικασίες της επιχείρησης και προτείνει βελτιώσεις. Αυτό συμβάλλει στην αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών της επιχείρησης.

5. Πρόληψη και Ανίχνευση Απάτης

Ο εσωτερικός έλεγχος παίζει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη και την ανίχνευση απάτης. Μέσω τακτικών ελέγχων και αναλύσεων, εντοπίζονται παρατυπίες και λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη της απάτης.

6. Υποστήριξη Διοίκησης

Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει υποστήριξη στη διοίκηση μέσω της παροχής συμβουλών και της αξιολόγησης των διαδικασιών. Αυτό βοηθά τη διοίκηση να λαμβάνει ενημερωμένες αποφάσεις και να βελτιώνει τις λειτουργίες της επιχείρησης.

7. Διασφάλιση Αξιοπιστίας Οικονομικών Καταστάσεων

Ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι ακριβείς και αξιόπιστες. Αυτό περιλαμβάνει την επαλήθευση των οικονομικών δεδομένων και την εξασφάλιση της πληρότητας και της ακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι απαραίτητος για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συμμόρφωσης μιας οικονομικής μονάδας. Μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών, της ελαχιστοποίησης των κινδύνων και της βελτίωσης των διαδικασιών, ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην επιτυχία και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. [36.European Court of Auditors. (2020)]

‘Όλα τα παραπάνω διασφαλίζονται όταν σε ένα τραπεζικό οργανισμό έχουν

διαμορφωθεί :

2.2.3.2.1 Εταιρική Διακυβέρνηση

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί ένα βασικό εργαλείο του εσωτερικού ελέγχου. Είναι ένα πλήθος κανόνων και αρχών που ρυθμίζουν τη σχέση μεταξύ των εργαζομένων, των εργαζομένων με τη Γενική Συνέλευση, καθώς και με τη Διοίκηση. Όπως ορίζει ο νόμος (Άρθρο 24, ν. 3371/05) στην Ελλάδα, οι εισηγμένες εταιρίες ορίζουν μια τριμελή επιτροπή, εκλεγμένη από το διοικητικό συμβούλιο. Η επιτροπή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το τμήμα εσωτερικού ελέγχου, αποσκοπώντας στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με συνεχή επιμόρφωση, σύσταση επιτροπών για λήψη αποφάσεων εφαρμοσμένων θεμάτων, αλλά και την ποιοτικότερη απασχόληση των εσωτερικών ελεγκτών.

2.2.3.2.2 Διαχείριση Κινδύνου

Σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη της επιχείρησης αποτελεί ο προσδιορισμός του κινδύνου. Οι επιλογές που κάνει η επιχείρηση ενέχουν ρίσκο, το οποίο αντικατοπτρίζεται στο εσωτερικό της. Μια πιθανή επενδυτική αποτυχία, στην περίπτωση μη λειτουργικού εσωτερικού συστήματος ελέγχου, προκαλεί εκτεταμένες ζημιές, ενώ αντιθέτως ένα λειτουργικό εσωτερικό σύστημα ελέγχου καταφέρνει να περιορίσει την αποτυχία αυτή. Για την πρόληψη των κινδύνων, κάθε κίνηση της επιχείρησης πρέπει να αξιολογείται ώστε να αναγνωρίζονται και να ταξινομούνται το μέγεθος των κινδύνων.

2.2.3.2.3 Επικοινωνία Εσωτερικού Ελεγκτή με το Διοικητικό Συμβούλιο, τα Υπόλοιπα Τμήματα και τους Εσωτερικούς Συνεργάτες

Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι αυτός που προφυλάσσει τη συνέπεια και την επικύρωση των στοιχείων που προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να είναι ένα άτομο που να εμπνέει εμπιστοσύνη ώστε η συνεργασία με τους εξωτερικούς ελεγκτές να γίνεται αξιόπιστα. Αυτό προκύπτει ύστερα από ενδελεχή παρουσίαση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που διαθέτει η οικονομική μονάδα, ώστε να αποδειχθεί η καλορυθμισμένη πορεία της επιχείρησης. Ένα μη καλά οργανωμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου οδηγεί τους εξωτερικούς ελεγκτές σε περαιτέρω διερεύνηση των αποδεικτικών που παρουσίασε η επιχείρηση ώστε να αποφανθεί αν η κατάσταση της επιχείρησης κρίνεται ικανοποιητική.

2.2.3.2.4 Στρατηγική Εσωτερικού Ελέγχου

Η διοίκηση της εταιρίας, όπως και ο υπεύθυνος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, καθίστανται αρμόδιοι για τον τρόπο με τον οποίο θα προετοιμάσουν τη λειτουργία και θα πλαισιώσουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Για την ομαλή λειτουργία του τμήματος είναι αναγκαίο να υπάρχει σύστημα κανονισμού, το οποίο πρέπει να ακολουθούν όλα τα μέλη της επιχείρησης.

Με βάση τα παραπάνω αναδεικνύεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναπόσπαστο κομμάτι της στρατηγικής διακυβέρνησης των τραπεζών και της ευρύτερης διαχείρισης κινδύνων. Παρά όμως την αναμφισβήτητη σημασία του, η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007 έθεσε υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, δημιουργώντας ερωτήματα σχετικά με την ικανότητά του

να προβλέπει και να αποτρέπει κρίσεις. Παρ' όλα αυτά, η συνεχής βελτίωση και ενίσχυση των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων. [34. Institute of Internal Auditors (IIA). (2017)]

2.3 Εξωτερικός Έλεγχος στις Τράπεζες

Ο εξωτερικός έλεγχος στις τράπεζες αποτελεί βασικό μηχανισμό διασφάλισης της διαφάνειας, της αξιοπιστίας και της συμμόρφωσης με το ρυθμιστικό πλαίσιο. Διενεργείται από ανεξάρτητους ελεγκτικούς φορείς ή οίκους (π.χ. Deloitte, EY, PwC, KPMG) και στοχεύει στην αντικειμενική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων, των διαδικασιών και των εσωτερικών ελέγχων.

Βασικά χαρακτηριστικά του εξωτερικού ελέγχου είναι η ανεξαρτησία, η αντικειμενικότητα και η προσκόλληση σε διεθνή πρότυπα όπως τα ΔΠΧΑ και οι κανονισμοί της Βασιλείας III. Ο εξωτερικός έλεγχος ενισχύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών, των καταθετών και των ρυθμιστικών αρχών και λειτουργεί συμπληρωματικά με τον εσωτερικό έλεγχο, παρέχοντας μια ευρύτερη εικόνα για τη σταθερότητα και τη φερεγγυότητα των τραπεζών.

2.3.1 Ορισμός του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη εξέταση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης, που πραγματοποιείται από εξωτερικούς ελεγκτές. Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου είναι η έκφραση γνώμης σχετικά με το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης. Οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν την ακρίβεια και την πληρότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών και διασφαλίζουν ότι οι καταστάσεις αυτές συμμορφώνονται με τα λογιστικά πρότυπα και κανονισμούς. [37. IFAC (International Federation of Accountants). (2018). *International Standards on Auditing (ISA)*]

2.3.2 Πλαίσιο Λειτουργίας του Εξωτερικού Ελέγχου

Το καθιερωμένο πλαίσιο λειτουργίας του εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις: [1. Γρηγοράκος, Θ., (1989), 2. 3. Κάντζος, Κ. και Χονδράκη, Α. (2006)]

1. **Σχεδιασμός και Προγραμματισμός:** Οι ελεγκτές καθορίζουν το εύρος και τους στόχους του ελέγχου, καθώς και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν.

2. **Συλλογή Δεδομένων και Πληροφοριών:** Οι ελεγκτές συλλέγουν τα απαραίτητα δεδομένα και πληροφορίες για την αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων και των διαδικασιών της επιχείρησης.
3. **Ανάλυση και Αξιολόγηση:** Οι ελεγκτές αναλύουν και αξιολογούν τα δεδομένα για να εντοπίσουν τυχόν αδυναμίες ή παρατυπίες.
4. **Σύνταξη Αναφοράς:** Οι ελεγκτές συντάσσουν μια αναφορά με τα ευρήματα και τις προτάσεις τους για βελτιώσεις.
5. **Παρουσίαση και Συζήτηση:** Οι ελεγκτές παρουσιάζουν τα ευρήματα και τις προτάσεις τους στη διοίκηση της επιχείρησης και συζητούν τα επόμενα βήματα.

2.3.3 Κύκλος Εργασιών του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο κύκλος εργασιών του εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει τις εξής φάσεις:

1. **Προετοιμασία:** Καθορισμός του εύρους και των στόχων του ελέγχου.
2. **Εκτέλεση:** Συλλογή δεδομένων, ανάλυση και αξιολόγηση.
3. **Αναφορά:** Σύνταξη και παρουσίαση της αναφοράς με τα ευρήματα και τις προτάσεις.
4. **Παρακολούθηση:** Παρακολούθηση της εφαρμογής των προτάσεων και των διορθωτικών μέτρων.

2.3.4 Οι κατηγορίες του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο ελεγκτής ανάλογα με τον παράγοντα που διαλέγει, διαμορφώνει την διάκριση των ελέγχων, όπως παρακάτω:

2.3.4.1 Λειτουργικοί Έλεγχοι

Οι λειτουργικοί έλεγχοι επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών της επιχείρησης. Στόχος τους είναι να εντοπίσουν αδυναμίες στις διαδικασίες και να προτείνουν βελτιώσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας.

2.3.4.2 Έλεγχοι Αποδοτικότητας

Οι έλεγχοι αποδοτικότητας επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της αποδοτικότητας των πόρων της επιχείρησης. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση της χρήσης των πόρων, όπως το ανθρώπινο δυναμικό, τα κεφάλαια και ο εξοπλισμός, για να διασφαλιστεί ότι χρησιμοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

2.3.4.3 Χρηματοοικονομικοί Έλεγχοι

Οι χρηματοοικονομικοί έλεγχοι επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της ακρίβειας και της πληρότητας των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης. Στόχος τους είναι να διασφαλίσουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς και τις λογιστικές αρχές.

2.3.4.4 Έλεγχοι Συμμόρφωσης

Οι έλεγχοι συμμόρφωσης επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης της επιχείρησης με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές της. Στόχος τους είναι να διασφαλίσουν ότι η επιχείρηση λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών και τις εσωτερικές πολιτικές.

2.3.4.5 Ειδικοί Έλεγχοι

Οι ειδικοί έλεγχοι επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα ή περιοχές της επιχείρησης που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει έρευνες για απάτη, αξιολόγηση νέων επενδύσεων ή ανάλυση συγκεκριμένων κινδύνων. [38. World Bank. (2013)]

2.4 Διαδικασίες Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου στις Τράπεζες

Εσωτερικός Έλεγχος: Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν τις διαδικασίες της τράπεζας για να εξασφαλίσουν συμμόρφωση με τις πολιτικές και κανονισμούς. Περιλαμβάνει τον εντοπισμό κινδύνων, την παρακολούθηση οικονομικών καταστάσεων και την εξασφάλιση της ακεραιότητας των λειτουργιών. [12. Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος]

Εξωτερικός Έλεγχος: Εκτελείται από ανεξάρτητους ελεγκτές που αξιολογούν την ακρίβεια και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Διεξάγεται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου (ISA).

2.4.1 Δομή και οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου

Η δομή του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει:

- **Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου:** Αποτελείται από επαγγελματίες ελεγκτές που αναφέρουν απευθείας στη διοίκηση.

- **Πολιτικές και Διαδικασίες:** Καθορίζονται σαφείς πολιτικές και διαδικασίες για τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.
- **Συνεχής Εκπαίδευση:** Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εκπαιδεύονται συνεχώς για να παραμένουν ενημερωμένοι με τις τελευταίες πρακτικές και κανονισμούς.

2.4.1.1 Ρόλοι και ευθύνες του εσωτερικού και εξωτερικού ελεγκτή

Εσωτερικός Ελεγκτής:

- **Πρόληψη Κινδύνων:** Εντοπίζει και προλαμβάνει πιθανούς κινδύνους.
- **Βελτίωση Διαδικασιών:** Παρέχει προτάσεις για βελτίωση των διαδικασιών της τράπεζας.
- **Συνεχής Παρακολούθηση:** Παρακολουθεί συνεχώς τις εσωτερικές διαδικασίες και λειτουργίες.

Εξωτερικός Ελεγκτής:

- **Ανεξάρτητη Αξιολόγηση:** Παρέχει ανεξάρτητες εκθέσεις για τις οικονομικές καταστάσεις.
- **Αξιοπιστία:** Διασφαλίζει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων.
- **Κανονιστική Συμμόρφωση:** Διασφαλίζει τη συμμόρφωση της τράπεζας με τους κανονισμούς.

2.4.1.2 Εσωτερικός Έλεγχος και Αξιολόγηση Κινδύνων

Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει την ταυτοποίηση, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων. Χρησιμοποιούνται εργαλεία διαχείρισης κινδύνων για την ανίχνευση και την παρακολούθηση πιθανών κινδύνων, και λαμβάνονται προληπτικά μέτρα για τη μείωσή τους.

2.4.1.3 Χρήση της Τεχνολογίας στον Εσωτερικό Έλεγχο

- **Λογισμικό Διαχείρισης Κινδύνων:** Χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση και την αξιολόγηση των κινδύνων.
- **Εργαλεία Ανάλυσης Δεδομένων:** Επιτρέπουν την ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.
- **Αυτοματοποιημένοι Έλεγχοι:** Αυτοματοποιημένα εργαλεία για την εκτέλεση επαναλαμβανόμενων ελέγχων και την παρακολούθηση διαδικασιών.

2.5 Αντικειμενικότητα των Εξωτερικών Ελεγκτών

Οι εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διατηρούν την αντικειμενικότητα και την ανεξαρτησία τους για να παρέχουν αξιόπιστες εκθέσεις. Δεν πρέπει να έχουν προσωπικές ή επαγγελματικές σχέσεις με την τράπεζα που εξετάζουν.

2.5.1 Ορισμός και Χαρακτηριστικά Πρότυπα Εξωτερικού Ελέγχου

Τα πρότυπα εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές που διασφαλίζουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των ελέγχων. Τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISA) είναι ευρέως αποδεκτά και χρησιμοποιούνται από τους εξωτερικούς ελεγκτές.

2.5.1.1 Σχέση του Εξωτερικού Ελέγχου με τη Ρυθμιστική Συμμόρφωση

Οι εξωτερικοί έλεγχοι βοηθούν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης της τράπεζας με τους κανονισμούς και τις νομοθετικές απαιτήσεις. Οι ελεγκτές αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων συμμόρφωσης και προτείνουν βελτιώσεις όπου είναι αναγκαίο.

2.5.1.2 Συνεργασία μεταξύ Εξωτερικών και Εσωτερικών Ελεγκτών

Η συνεργασία μεταξύ εξωτερικών και εσωτερικών ελεγκτών είναι κρίσιμη για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Οι ελεγκτές ανταλλάσσουν γνώσεις και ευρήματα και συνεργάζονται για τη βελτίωση των διαδικασιών και των ελέγχων.

2.5.1.3 Σημασία και Οφέλη του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος ενισχύει την αξιοπιστία και τη διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων της τράπεζας, προσφέροντας ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση. Ενισχύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και της αγοράς, και βοηθά στη βελτίωση της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές απαιτήσεις.

[1. Γρηγοράκος, Θ.,(1989), Γενικές Αρχές Ελεγκτικής,

10. Τσακλάγκανος, Α. (2005).Ελεγκτική,

12. Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος]

2.6. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

Οι έλεγχοι, είτε εσωτερικοί είτε εξωτερικοί, αποτελούν κρίσιμο μηχανισμό διασφάλισης της χρηστής διακυβέρνησης, της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των επιχειρησιακών διαδικασιών. Κάθε τύπος ελέγχου παρουσιάζει συγκεκριμένα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, τα οποία καθορίζουν τη συνολική του συνεισφορά στη λειτουργία και τη στρατηγική μιας επιχείρησης.

2.6.1 Εσωτερικοί Έλεγχοι

Οι εσωτερικοί έλεγχοι αποτελούν διαδικασίες που διενεργούνται από ενδοεταιρικά στελέχη με στόχο τη διαρκή βελτίωση και αναθεώρηση των εσωτερικών συστημάτων και διαδικασιών.

2.6.1.1 Πλεονεκτήματα

Ένα βασικό πλεονέκτημα των εσωτερικών ελέγχων είναι η **συνεχής αναθεώρηση**, καθώς οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορούν να παρακολουθούν και να προτείνουν βελτιώσεις σε συνεχή βάση. Επιπλέον, η **ενσωμάτωση στη δομή της επιχείρησης** παρέχει στους εσωτερικούς ελεγκτές βαθύτερη κατανόηση των διαδικασιών, καθιστώντας τους ικανούς να εντοπίζουν προβλήματα πιο αποτελεσματικά. Επίσης, οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν και να παρακολουθούν την **άμεση υλοποίηση των προτεινόμενων αλλαγών**. Τέλος, λειτουργούν **προληπτικά**, βοηθώντας στην αποφυγή σφαλμάτων και παρατυπιών πριν αυτά εξελιχθούν σε σημαντικά προβλήματα.

[12. Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος,

4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα μετά Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα]

2.6.1.2 Μειονεκτήματα

Ωστόσο, οι εσωτερικοί έλεγχοι ενδέχεται να παρουσιάζουν υποκειμενικότητα, καθώς η εγγύτητα των ελεγκτών με την εταιρεία μπορεί να επηρεάσει την αμεροληψία τους. Παράλληλα, υπάρχει ο κίνδυνος παρεμβολής από ανώτερα διοικητικά στελέχη, τα οποία ενδέχεται να πιέζουν τους ελεγκτές να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα με ευνοϊκότερο τρόπο. Επιπλέον, οι εσωτερικοί έλεγχοι συχνά πάσχουν από περιορισμένους πόρους, τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε τεχνογνωσία, συγκριτικά με εξωτερικούς ελέγχους.

[12. Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος,

4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα μετά Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα]

2.6.2 Εξωτερικοί Έλεγχοι

Οι εξωτερικοί έλεγχοι διεξάγονται από ανεξάρτητους φορείς ή ελεγκτικές εταιρείες, με στόχο την παροχή αντικειμενικής αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης και των διαδικασιών της επιχείρησης.

2.6.2.1 Πλεονεκτήματα

Ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα των εξωτερικών ελέγχων είναι η ανεξαρτησία, καθώς διεξάγονται από τρίτους χωρίς άμεση εμπλοκή στην καθημερινή λειτουργία της εταιρείας. Οι εξωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία σε πολλούς κλάδους, επιτρέποντάς τους να αναγνωρίζουν βέλτιστες πρακτικές και να

προτείνουν στρατηγικές βελτίωσης. Επιπλέον, η παρουσία εξωτερικών ελεγκτών ενισχύει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη των επενδυτών, των μετόχων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Τέλος, οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να προσφέρουν συγκριτικές αξιολογήσεις, βασιζόμενοι στην εμπειρία τους από άλλες επιχειρήσεις και κλάδους, συμβάλλοντας στη βελτίωση των πρακτικών μιας εταιρείας.

2.6.2.2 Μειονεκτήματα

Παρά τα πλεονεκτήματά τους, οι εξωτερικοί έλεγχοι ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα δαπανηροί, γεγονός που μπορεί να αποτελεί σημαντικό περιορισμό για μικρότερες επιχειρήσεις. Επίσης, οι εξωτερικοί έλεγχοι απαιτούν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους, ειδικά σε μεγάλες επιχειρήσεις με σύνθετες οικονομικές δομές. Επιπλέον, λόγω της φύσης τους, οι εξωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται με περιορισμένη συχνότητα, συνήθως ετησίως ή ανά συγκεκριμένα διαστήματα, σε αντίθεση με τους εσωτερικούς που μπορούν να διεξάγονται σε καθημερινή βάση.

Η ισορροπία μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων μπορεί να προσφέρει την καλύτερη δυνατή προστασία και βελτίωση για μια εταιρεία.

Χαρακτηριστικό	Εσωτερικοί Έλεγχοι	Εξωτερικοί Έλεγχοι
Σκοπός	Ακρίβεια και αξιοπιστία συστημάτων	Ακρίβεια και αξιοπιστία λογιστικών καταστάσεων
Εκτελεστές	Ειδικά εκπαιδευμένα στελέχη της τράπεζας	Ανεξάρτητοι ελεγκτές
Πλεονεκτήματα	Συνεχής αναθεώρηση και αξιολόγηση	Αντικειμενική και ανεξάρτητη αξιολόγηση
Μειονεκτήματα	Πιθανότητα παρεμβολής	Πιθανότητα υψηλότερου κόστους και χρόνου

Πίνακας 1: Συγκριτική Ανάλυση Εσωτερικού και Εξωτερικού ελέγχου

Η επιλογή μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων δεν είναι απόλυτη, καθώς και οι δύο τύποι διαθέτουν πλεονεκτήματα και περιορισμούς. Οι εσωτερικοί έλεγχοι συμβάλλουν στην καθημερινή παρακολούθηση και βελτίωση των διαδικασιών, ενώ οι εξωτερικοί έλεγχοι παρέχουν ανεξάρτητη και αξιόπιστη αξιολόγηση. Η βέλτιστη προσέγγιση για μια επιχείρηση είναι η ισορροπημένη χρήση και των δύο, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση και η χρηματοοικονομική διαφάνεια.

[4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα μετά Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα

8. Journal of Banking Regulation. Article: “The Role of Internal and External Audits in Banking” pages 23-40

10. Τσακλάγκανος, Α. (2005).Ελεγκτική,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_3 Οι Τράπεζες του Δείγματος

Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της σταθερότητας και της διαφάνειας του. Κατά την ίδρυση των πρώτων τραπεζών στην Ελλάδα, ο έλεγχος ήταν σχετικά ανεπτυγμένος, βασιζόμενος σε απλές μορφές εσωτερικού ελέγχου. Με την πάροδο του χρόνου και την ίδρυση περισσότερων τραπεζών, αναπτύχθηκαν και οι μηχανισμοί ελέγχου. Οι ελληνικές τράπεζες υιοθέτησαν πρακτικές εσωτερικού ελέγχου για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας. Η παγκόσμια οικονομική κρίση το 2008 οδήγησε σε αυστηρότερους ελέγχους και κανονισμούς. Οι ελληνικές τράπεζες έπρεπε να προσαρμοστούν σε νέες απαιτήσεις ελέγχου για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα ρευστότητας και τη χρηματοοικονομική αστάθεια. Έτσι κατά τη διάρκεια της κρίσης, ενισχύθηκε τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός έλεγχος, με στόχο την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και της σταθερότητας στο τραπεζικό σύστημα. Σήμερα, οι ελληνικές τράπεζες εφαρμόζουν σύγχρονες πρακτικές εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, με στόχο την αποφυγή κρίσεων και τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας ακολουθώντας διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές ελέγχου, όπως αυτά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και άλλων διεθνών οργανισμών.

Και οι τέσσερις μεγάλες ελληνικές τράπεζες παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά τις διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Η χρήση διεθνών προτύπων, η αξιοποίηση τεχνολογίας και η συνεργασία μεταξύ των ελεγκτών είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της σταθερότητας, της συμμόρφωσης και της εμπιστοσύνης του κοινού. Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι λειτουργούν συμπληρωματικά, ενισχύοντας τη συνολική εταιρική διακυβέρνηση και λειτουργική επάρκεια του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Πιο συγκεκριμένα:

Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της σταθερότητας και της διαφάνειας του. Κατά την ίδρυση των πρώτων τραπεζών στην Ελλάδα, ο έλεγχος ήταν σχετικά ανεπτυγμένος, βασιζόμενος σε απλές μορφές εσωτερικού ελέγχου. Με την πάροδο του χρόνου και την ίδρυση περισσότερων τραπεζών, αναπτύχθηκαν και οι μηχανισμοί ελέγχου. Οι ελληνικές τράπεζες υιοθέτησαν πρακτικές εσωτερικού ελέγχου για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας. Η παγκόσμια οικονομική κρίση το 2008 οδήγησε σε αυστηρότερους ελέγχους και κανονισμούς. Οι ελληνικές τράπεζες έπρεπε να προσαρμοστούν σε νέες απαιτήσεις ελέγχου για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα ρευστότητας και τη χρηματοοικονομική αστάθεια. Έτσι κατά τη διάρκεια της κρίσης, ενισχύθηκε τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός έλεγχος, με στόχο την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και της σταθερότητας στο τραπεζικό σύστημα. Σήμερα, οι ελληνικές τράπεζες εφαρμόζουν σύγχρονες πρακτικές

εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, με στόχο την αποφυγή κρίσεων και τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας ακολουθώντας διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές ελέγχου, όπως αυτά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και άλλων διεθνών οργανισμών.

3.1 Η περίπτωση της Εθνικής τράπεζας

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος έχει συστήσει μια Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης για να παρέχει ανεξάρτητες και αντικειμενικές ελεγκτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Ο σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι να βελτιώσει τις διαδικασίες διακυβέρνησης, τη διαχείριση κινδύνων και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Η κύρια αποστολή του εσωτερικού ελέγχου είναι η βελτίωση των διαδικασιών διακυβέρνησης, η διαχείριση κινδύνων και η ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Οι βασικές λειτουργίες της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης περιλαμβάνουν:

1. **Αξιολόγηση Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου:** Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την εξέταση και αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων και των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων της τράπεζας.
2. **Εξασφάλιση Συμμόρφωσης:** Οι εσωτερικοί ελεγκτές διασφαλίζουν ότι η τράπεζα συμμορφώνεται με τις εθνικές και διεθνείς κανονιστικές απαιτήσεις, καθώς και με τις πολιτικές και τις διαδικασίες της.
3. **Αναγνώριση και Διαχείριση Κινδύνων:** Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης αναγνωρίζει τους κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν τη λειτουργία της τράπεζας και προτείνει μέτρα για τη μείωση τους.
4. **Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών:** Οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα που αφορούν τη βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών και την αποδοτικότητα της τράπεζας.

Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος εξαρτάται από την υποστήριξη της ανώτατης διοίκησης και την ενεργή συμμετοχή όλων των υπαλλήλων. Οι υπάλληλοι της τράπεζας έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην αποτελεσματική λειτουργία των εσωτερικών ελέγχων, παρέχοντας τη συνεργασία και τις πληροφορίες που απαιτούνται.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές της Εθνικής Τράπεζας είναι πιστοποιημένοι και διαθέτουν εκτεταμένη εκπαίδευση στον τομέα του ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνων. Συμμετέχουν τακτικά σε προγράμματα εκπαίδευσης και επανεκπαίδευσης για να ενημερώνονται σχετικά με τις τελευταίες τάσεις και πρακτικές του ελέγχου.

Η τράπεζα χρησιμοποιεί προηγμένα τεχνολογικά εργαλεία και λογισμικά για την ανάλυση δεδομένων και την αναγνώριση κινδύνων. Αυτά τα εργαλεία επιτρέπουν την

άμεση και ακριβή ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα των ελέγχων.

Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης συνεργάζεται στενά με άλλες διευθύνσεις της τράπεζας, καθώς και με εξωτερικούς ελεγκτές και ρυθμιστικούς φορείς για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και της διαφάνειας.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές καταθέτουν τακτικές αναφορές στη Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας, προτείνοντας βελτιώσεις και παρακολουθώντας την εφαρμογή τους. Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν ευρήματα, συστάσεις και προτάσεις για μέτρα βελτίωσης. [42. [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#) , 49. www.nbg.gr]

Η τράπεζα έχει θεσπίσει σαφείς πολιτικές και διαδικασίες για τη διαχείριση κινδύνων και τη λειτουργία των εσωτερικών ελέγχων. Αυτές οι πολιτικές αναθεωρούνται τακτικά για να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και προκλήσεις.

Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία, διασφαλίζοντας ότι οι ελεγκτικές διαδικασίες είναι δίκαιες και ακριβείς.

Η ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της αξιοπιστίας της τράπεζας. Συμπερασματικά, ο εσωτερικός έλεγχος είναι κρίσιμος για την επιτυχία και την βιωσιμότητα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς ενισχύει τη διακυβέρνηση και συμβάλλει στην προστασία των συμφερόντων της τράπεζας και των πελατών της.

Η εφαρμογή του εξωτερικού ελέγχου στην Εθνική Τράπεζα έχει ως σκοπό την αναζήτηση ανωτέρων προτύπων και αξιοπιστίας στην αγορά. Οι εξωτερικοί ελεγχούς συνήθως πραγματοποιούνται από ανεξάρτητα οικονομικά ιδρύματα ή επαγγελματικά συνεταιριστήκα συμβουλευτικά επαγγελματίες. Αυτοί οι ελεγχοί αξιολογούν την υποθετική αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των διαχειριστικών και υπολογιστικών συστημάτων της τράπεζας.

Η διαδικασία ελέγχου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας από την ΕΕΤΑΑ (European Central Bank) περιλαμβάνει αξιολόγηση της υποθήκης και της διαχείρισης της τράπεζας. Οι εξωτερικοί ελεγκτές που συμμετέχουν στη διαδικασία είναι ειδικοί από την ΕΕΤΑΑ και άλλες επαγγελματικές επιτροπές, οι οποίοι αξιολογούν την κατάσταση της τράπεζας και την τήρηση των κανονισμών. Για τον λόγο αυτό, ο σκοπός του εξωτερικού ελέγχου καθορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας. Ο στόχος μπορεί να είναι η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης, η συμμόρφωση με κανονισμούς ή η αξιολόγηση της διαχείρισης κινδύνου. Έπειτα, επιλέγονται οι ανεξάρτητοι εξωτερικοί ελεγκτές που θα διεξάγουν τον έλεγχο. Αυτοί οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι μεγάλοι διεθνείς ελεγκτικοί οίκοι, όπως οι Deloitte, PwC, Ernst & Young και KPMG. Οι ελεγκτές αυτοί έχουν την απαραίτητη εμπειρία και εξειδίκευση για να διεξάγουν τον έλεγχο. Οι ελεγκτές συγκεντρώνουν πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τα συστήματα της τράπεζας που θα εξεταστούν. Καταρτίζουν ένα λεπτομερές σχέδιο ελέγχου , που περιλαμβάνει τα βασικά στάδια της διαδικασίας, τα ελεγχόμενα στοιχεία και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν καθώς και ένα αναλυτικό χρονοδιάγραμμα με τις ημερομηνίες έναρξης και ολοκλήρωσης των διαφόρων σταδίων του ελέγχου. Παράλληλα, οι

ελεγκτές αυτοί επισκέπτονται την έδρα της τράπεζας και τα διάφορα καταστήματα για να συλλέξουν τα απαραίτητα δεδομένα. Πραγματοποιούνται συνεντεύξεις με το προσωπικό της τράπεζας για να κατανοηθούν οι διαδικασίες και οι πρακτικές που ακολουθούνται. Εξετάζονται τα λογιστικά βιβλία, οι οικονομικές καταστάσεις και άλλα σχετικά έγγραφα. Μετέπειτα οι ελεγκτές αναλύουν τα δεδομένα που έχουν συλλέξει και αξιολογούν την ακρίβεια και την αξιοπιστία τους δεδομένου ότι τα αποτελέσματα του ελέγχου συγκρίνονται με τα διεθνή πρότυπα και τις κανονιστικές απαιτήσεις για να εντοπιστούν τυχόν αποκλίσεις ή αδυναμίες. Οι ελεγκτές συντάσσουν μια αναλυτική αναφορά που περιλαμβάνει τα ευρήματα του ελέγχου, τις διαπιστώσεις και τις προτάσεις τους για βελτιώσεις. Η αναφορά αυτή είναι συνήθως εμπιστευτική και απευθύνεται στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας. Η διοίκηση της τράπεζας υλοποιεί τις προτάσεις των ελεγκτών για τη βελτίωση των διαδικασιών και συστημάτων. Η πρόοδος της υλοποίησης παρακολουθείται στενά και, εάν χρειαστεί, γίνονται επανέλεγχοι για να διασφαλιστεί ότι οι προτάσεις έχουν υλοποιηθεί αποτελεσματικά. [42. [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#) , 50. www.nbg.gr]

3.2 Η περίπτωση της Alpha Bank

Η **Alpha Bank** είναι μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα και υπόκειται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους για την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των τραπεζικών οργανισμών.

Οι εσωτερικοί έλεγχοι εξασφαλίζουν την αποτελεσματική και ασφαλή υλοποίηση των στρατηγικών της τράπεζας, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα. Από την άλλη, οι εξωτερικοί έλεγχοι, όπως αυτοί της Επιτροπής της Βασιλείας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τραπεζών, επικεντρώνονται στην αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των τραπεζικών οργανισμών και στην προστασία των καταναλωτών.

Το σύστημα ελέγχου της Alpha Bank περιλαμβάνει:

1. **Εσωτερικός Έλεγχος:** Εξασφαλίζει την αποτελεσματική και ασφαλή υλοποίηση των στρατηγικών της τράπεζας.
2. **Εξωτερικός Έλεγχος:** Επικεντρώνεται στην αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των τραπεζικών οργανισμών και στην προστασία των καταναλωτών

1. Εσωτερικός Έλεγχος

Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης της Alpha Bank αποτελείται από επαγγελματίες ελεγκτές με εμπειρία και πιστοποιήσεις στον τομέα του ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνων. Οι βασικές λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνουν:

1. **Αξιολόγηση Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου:**

Η διαδικασία περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, τα οποία είναι απαραίτητα για τη διαχείριση και τον έλεγχο των διαδικασιών της τράπεζας. Τα συστήματα αυτά αναθεωρούνται τακτικά για να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες ανάγκες και τις βέλτιστες πρακτικές.

2. Συμμόρφωση:

Εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις εθνικές και διεθνείς κανονιστικές απαιτήσεις. Η τράπεζα εφαρμόζει πολιτικές και διαδικασίες που ακολουθούν τις ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές. Οι εσωτερικοί ελεγκτές διασφαλίζουν ότι όλες οι λειτουργίες της τράπεζας εκτελούνται σύμφωνα με τις δεοντολογικές και ηθικές κατευθυντήριες γραμμές της.

3. Αναγνώριση και Διαχείριση Κινδύνων:

Γίνεται αναγνώριση των κινδύνων που μπορεί να επηρεάσουν τη λειτουργία της τράπεζας και προτείνονται μέτρα για τη μείωση τους. Παράλληλα αναλύεται το προφίλ κινδύνου της τράπεζας και προσδιορίζονται οι περιοχές υψηλού κινδύνου. Για το λόγο αυτό προτείνονται και υλοποιούνται μέτρα για τη μείωση των κινδύνων, όπως η ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών διαχείρισης κρίσεων.

4. Συμβουλευτικές Υπηρεσίες:

Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών και της αποδοτικότητας της τράπεζας.

2. Εξωτερικός Έλεγχος

Οι εξωτερικοί έλεγχοι της Alpha Bank διενεργούνται από ανεξάρτητους ελεγκτές και ρυθμιστικούς φορείς. Οι βασικές λειτουργίες του εξωτερικού ελέγχου περιλαμβάνουν:

1. Αξιολόγηση Αξιοπιστίας και Αποτελεσματικότητας:

Αξιολογείται η αξιοπιστία και η αποτελεσματικότητα των λειτουργιών της τράπεζας από ανεξάρτητους ελεγκτές και εν συνεχεία, κατατίθενται περιοδικές αναφορές με ευρήματα, συστάσεις και προτάσεις βελτίωσης.

2. Προστασία Καταναλωτών:

Εξετάζεται η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει η τράπεζα στους πελάτες της και διασφαλίζεται η προστασία των καταναλωτικών δικαιωμάτων. Εξασφαλίζεται η συμμόρφωση της τράπεζας με τις κανονιστικές απαιτήσεις της Επιτροπής της Βασιλείας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τραπεζών.

3. Συμμόρφωση με Διεθνή Πρότυπα:

Οι εξωτερικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν επιθεωρήσεις και αξιολογήσεις της τράπεζας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Προτείνονται διορθωτικά μέτρα και στρατηγικές για τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων.

4. Αναγνώριση και Διαχείριση Κινδύνων:

Αναγνωρίζονται και διερευνώνται επικίνδυνες περιοχές που μπορεί να επηρεάσουν την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα της τράπεζας. Προτείνονται διορθωτικά μέτρα και στρατηγικές για τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων.

Η Alpha Bank χρησιμοποιεί σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία για την ανάλυση δεδομένων και την αναγνώριση κινδύνων, γεγονός που βελτιώνει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων και διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τα κανονιστικά πλαίσια. [42. [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#) , 51. www.alpha.gr]

3.3 Η περίπτωση της τράπεζας Πειραιώς

Η περίπτωση της Τράπεζας Πειραιώς αφορά την ανάλυση των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στην τράπεζα. Οι εσωτερικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν την αξιολόγηση των διαδικασιών και των συστημάτων της τράπεζας από τον εσωτερικό οργανισμό ελέγχου, ενώ οι εξωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται από ανεξάρτητους ελεγκτές ή επαγγελματίες ελέγχου. Αναλύοντας έτσι τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο της συγκεκριμένης τράπεζας θα δούμε πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τις προηγούμενες τράπεζες.

1. Εσωτερικός Έλεγχος

Η διαδικασία ξεκινά με την ανάπτυξη ενός ετήσιου πλάνου ελέγχων που βασίζεται στους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου όπως επίσης και η σημαντικότητα των τμημάτων της τράπεζας. Το πλάνο αυτό προγραμματίζεται από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές προβαίνουν σε επιθεωρήσεις και διερευνήσεις σε διάφορα τμήματα. Αυτές οι επιθεωρήσεις περιλαμβάνουν την εξέταση των λογιστικών βιβλίων, των ηλεκτρονικών αρχείων και των συστημάτων διαχείρισης:

- Ανασκόπηση των λογιστικών και οικονομικών εγγράφων ώστε να αξιολογηθεί η συμμόρφωση των λογαριασμών με τους εσωτερικούς κανονισμούς και τα διεθνή πρότυπα.
- Συνεντεύξεις με το προσωπικό για να αποκτήσουν βαθύτερη κατανόηση των λειτουργιών και των προκλήσεων.

- Ανάλυση των διαδικασιών και των συστημάτων που χρησιμοποιούνται εντός της τράπεζας για να διασφαλίσουν ότι είναι αποτελεσματικές και ασφαλείς.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές αναλύουν τους πιθανούς κινδύνους που μπορεί να υπάρχουν στις λειτουργίες της τράπεζας και προτείνουν βελτιώσεις για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων.

Στο τέλος της ελεγκτικής διαδικασίας, οι ελεγκτές συντάσσουν αναφορές με τα ευρήματά τους και τις συστάσεις τους για βελτιώσεις. Οι αναφορές αυτές προωθούνται στη διοίκηση της τράπεζας για να ληφθούν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

2. Εξωτερικός Έλεγχος

Οι εξωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται από ανεξάρτητους οίκους ελέγχου, όπως οι μεγάλες διεθνείς εταιρείες ελέγχου (π.χ., Deloitte, Ernst & Young, PwC, KPMG). Αυτοί οι οίκοι διαθέτουν εξειδικευμένους επαγγελματίες που δεν έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας με την τράπεζα, ώστε να εξασφαλιστεί η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία των ελέγχων τους.

Έτσι ελέγχονται οι οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας, όπως τα αποτελέσματα χρήσης, ο ισολογισμός, και οι ταμειακές ροές, για να διασφαλιστεί ότι είναι ακριβείς και αντιπροσωπεύουν την πραγματική οικονομική κατάσταση της τράπεζας..

Οι ελεγκτές διενεργούν επιθεωρήσεις στα λογιστικά βιβλία και τα οικονομικά αρχεία της τράπεζας. Αναζητούν ενδείξεις απάτης ή ανωμαλιών.

Παράλληλα, εκτός από την εξέταση των οικονομικών καταστάσεων, οι εξωτερικοί ελεγκτές αναλύουν τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου και τις εσωτερικές ελεγκτικές διαδικασίες της τράπεζας. Αξιολογούν τους μηχανισμούς που χρησιμοποιεί η τράπεζα για τη διαχείριση κινδύνων και ελέγχουν αν η τράπεζα συμμορφώνεται με τους εθνικούς και διεθνείς κανονισμούς και πρότυπα.

Στο τέλος της διαδικασίας, οι εξωτερικοί ελεγκτές συντάσσουν έκθεση ελέγχου που περιλαμβάνει τα ευρήματά τους και τις συστάσεις τους για βελτιώσεις. Η έκθεση αυτή παρουσιάζεται στη διοίκηση της τράπεζας και δημοσιεύεται στους μετόχους.

Η συνεργασία μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας και της ακεραιότητας της Τράπεζας Πειραιώς. Οι διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου είναι συνεχιζόμενες και επαναλαμβανόμενες. Οι

εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές συνεργάζονται στενά, μοιράζονται ευρήματα και βέλτιστες πρακτικές, και επανεξετάζουν τις διαδικασίες τακτικά για να διασφαλίσουν την συνεχόμενη βελτίωση και συμμόρφωση της Τράπεζας Πειραιώς. [42. [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#), 52. www.piraeusbank.gr]

3.4 Η περίπτωση της Eurobank

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις τραπεζών, η τράπεζα Eurobank ακολουθεί αυστηρές διαδικασίες για την υλοποίηση του εσωτερικού και εξωτερικού της ελέγχου, προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η ακεραιότητα των λογιστικών και διαχειριστικών συστημάτων της.

1. Εσωτερικός Έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος σε αυτήν τη τράπεζα πραγματοποιείται από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, το οποίο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση και αναθεώρηση των διαδικασιών και των συστημάτων της τράπεζας. Οι εσωτερικοί ελεγκτές, οι οποίοι είναι ειδικά εκπαιδευμένοι υπάλληλοι της τράπεζας, διενεργούν ανεξάρτητες επιθεωρήσεις και αξιολογήσεις.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της τράπεζας δημιουργείται ένα λεπτομερές ετήσιο πλάνο ελέγχου καταρτίζεται, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου. Το πλάνο αυτό περιλαμβάνει τα τμήματα που θα ελεγχθούν, τους στόχους του ελέγχου και τα χρονοδιαγράμματα. Οι ελεγκτές πραγματοποιούν ανασκοπήσεις των λογιστικών και οικονομικών εγγράφων, συνεντεύξεις με το προσωπικό και ανάλυση των διαδικασιών και συστημάτων της τράπεζας και αναλύουν τους πιθανούς κινδύνους στις λειτουργίες της τράπεζας και προτείνουν βελτιώσεις για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων. Οι επιθεωρήσεις αυτές περιλαμβάνουν, την εξέταση των λογιστικών βιβλίων, των ηλεκτρονικών αρχείων και των διαδικασιών διαχείρισης, συζητήσεις με υπαλλήλους για να αποκτηθεί βαθύτερη κατανόηση των λειτουργιών και των προκλήσεων, την εξέταση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας των εσωτερικών διαδικασιών και των συστημάτων πληροφορικής.

Έτσι με τον διαδικασία αυτή, οι εσωτερικοί ελεγκτές αναλύουν τους πιθανούς κινδύνους στις λειτουργίες της τράπεζας και προτείνουν βελτιώσεις για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων που περιλαμβάνουν, ανασκόπηση της διαδικασίας έγκρισης δανείων και διαχείρισης των πιστωτικών κινδύνων,

εξέταση των διαδικασιών για την αποφυγή λειτουργικών λαθών και τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας των υπηρεσιών και τέλος την ανάλυση της έκθεσης της τράπεζας σε κινδύνους από τις μεταβολές στις αγορές (π.χ. συναλλαγματικές ισοτιμίες, επιτόκια). Στο τέλος αυτής της διαδικασίας συντάσσουν λεπτομερείς αναφορές με τα ευρήματά τους και τις συστάσεις τους για βελτιώσεις, οι οποίες προωθούνται στη διοίκηση της τράπεζας για να ληφθούν διορθωτικά μέτρα.

Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει:

- Λεπτομερή ανάλυση των ευρημάτων και των περιοχών που χρειάζονται βελτίωση.
- Προτάσεις για διορθωτικά μέτρα και βελτιώσεις στις διαδικασίες και τα συστήματα.
- Τακτική αναθεώρηση των μέτρων που έχουν ληφθεί και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

2. Εξωτερικός Έλεγχος

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες και εταιρείες, διασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των ελέγχων τους.

Εξετάζουν ενδελεχώς τις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας, για να διασφαλίσουν την ακρίβεια των στοιχείων και τη συμμόρφωση με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Διενεργούν επιθεωρήσεις στα λογιστικά βιβλία και τα οικονομικά αρχεία της τράπεζας, αναζητώντας ενδείξεις απάτης ή ανωμαλιών.

Διενεργούν επιθεωρήσεις στα λογιστικά βιβλία και τα οικονομικά αρχεία της τράπεζας, αναζητώντας ενδείξεις απάτης ή ανωμαλιών.

Τέλος συντάσσουν λεπτομερή έκθεση ελέγχου που περιλαμβάνει τα ευρήματά τους, τις συστάσεις τους για βελτιώσεις και τη συνολική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των ελεγκτικών διαδικασιών της τράπεζας.

Οι διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου είναι αλληλοσυμπληρούμενες και συνεργατικές. Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές συνεργάζονται για να εξασφαλίσουν ότι οι περιπτώσεις τράπεζων που αναλύσαμε παραπάνω (Εθνική Alpha Bank, Πειραιώς και Eurobank) λειτουργούν σύμφωνα με τους κανονισμούς και τα πρότυπα, και ότι οι διαδικασίες τους είναι αποτελεσματικές και ασφαλείς. Η συνεχής συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των ελεγκτών και της διοίκησης της τράπεζας

διασφαλίζει την πλήρη και ακριβή αξιολόγηση των λειτουργιών της τράπεζας, καθώς και την εφαρμογή των αναγκαίων βελτιώσεων για τη συνεχή βελτίωση της ασφάλειας και της αξιοπιστίας.

[42. [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#), 53. www.eurobank.gr]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_4 Μεθοδολογία

Η παρούσα διπλωματική εργασία ακολουθεί μια μικτή μεθοδολογική προσέγγιση, δηλαδή συνδυάζει ποσοτική και ποιοτική μέθοδο. Στόχος είναι να κατανοηθεί όσο το δυνατόν καλύτερα ο ρόλος που παίζουν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι στις ελληνικές τράπεζες. Για να επιτευχθεί αυτό, χρησιμοποιήθηκαν τόσο πρωτογενή όσο και δευτερογενή δεδομένα. Με τον όρο «πρωτογενή δεδομένα» αναφερόμαστε σε στοιχεία που συλλέχθηκαν απευθείας από την έρευνα, ενώ τα «δευτερογενή δεδομένα» προέρχονται από υπάρχουσες πηγές, όπως βιβλιογραφία, επίσημες εκθέσεις και κανονιστικά κείμενα.

Η συλλογή των πρωτογενών δεδομένων έγινε μέσω ενός δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο δόθηκε σε υπαλλήλους τεσσάρων μεγάλων ελληνικών τραπεζών: της Εθνικής Τράπεζας, της Alpha Bank, της Τράπεζας Πειραιώς και της Eurobank. Το ερωτηματολόγιο

περιλάμβανε ερωτήσεις που σχετίζονται με τις διαδικασίες και την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων. Συνολικά συμμετείχαν 100 στελέχη τραπεζών, τα οποία εργάζονται σε σημαντικούς τομείς όπως ο εσωτερικός έλεγχος, η κανονιστική συμμόρφωση, η διαχείριση κινδύνων, η οικονομική διεύθυνση και η ελεγκτική. Η επαγγελματική εμπειρία των συμμετεχόντων κυμαίνεται από 5 έως και πάνω από 15 χρόνια. Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν με βάση τη διαθεσιμότητα και τη θέλησή τους να συμμετάσχουν, με στόχο να διασφαλιστεί η ειλικρίνεια και η αντιπροσωπευτικότητα των απαντήσεων.

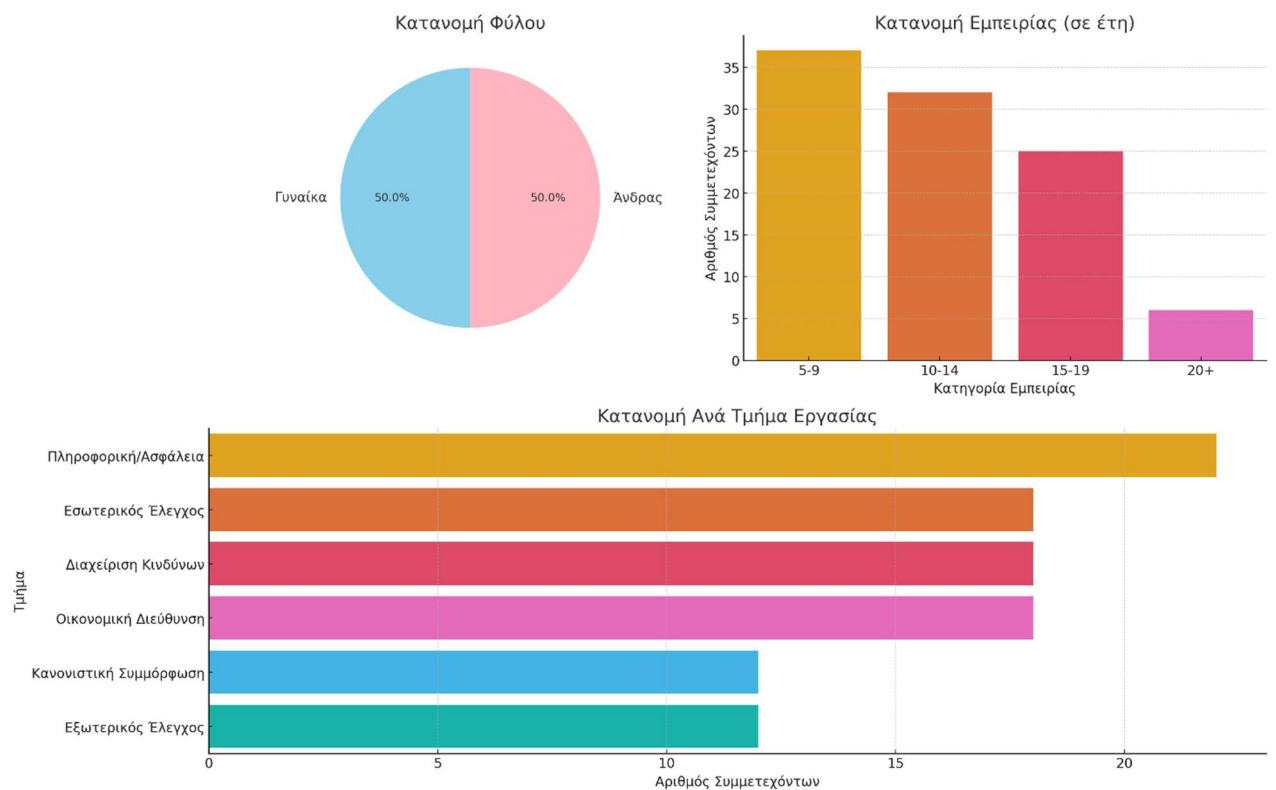
Η ανάλυση των ερωτηματολογίων έγινε με τη χρήση βασικών στατιστικών εργαλείων, όπως ποσοστά και γραφήματα, για να παρουσιαστούν οι γενικές τάσεις και οι απόψεις του δείγματος. Επιπλέον, δόθηκε σημασία και στην ποιοτική ερμηνεία των απαντήσεων, ώστε να κατανοηθούν καλύτερα οι προσωπικές εμπειρίες και απόψεις των συμμετεχόντων.

Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν δευτερογενείς πηγές, όπως επιστημονικά άρθρα, αναφορές τραπεζών, κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Τράπεζας της Ελλάδος. Αυτές οι πληροφορίες βοήθησαν στην ενίσχυση της θεωρητικής βάσης της εργασίας και στη σύγκριση των τραπεζών μεταξύ τους.

Ο συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων έδωσε μια ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος, προσφέροντας τόσο αριθμητικά δεδομένα όσο και ουσιαστική κατανόηση της καθημερινής πραγματικότητας των στελεχών των τραπεζών. Η μεθοδολογία αυτή ήταν απαραίτητη για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας με ακρίβεια και αξιοπιστία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_5 Ανάλυση

5.1 Στατιστικά δεδομένα και αναλύσεις δεδομένων

Γράφημα 1. Δημογραφικά Δείγματα, παρουσιάζουν αναλυτικά τα στοιχεία των 100 συμμετεχόντων ως προς το φύλο, τα έτη εμπειρίας και το τμήμα εργασίας

5.1.1 Εσωτερικός Έλεγχος

- Συχνότητα Ελέγχων**

Τράπεζα	Συχνότητα Ελέγχου	Ποσοστό (%)
Πειραιώς	Κάθε μήνα	25%
Εθνική	Κάθε τρίμηνο	35%
Alpha Bank	Κάθε εξάμηνο	30%
Eurobank	Ετησίως	10%

Πίνακας 2 Συχνότητα Εσωτερικών Ελέγχων

- Ικανοποίηση από την ακρίβεια και πληρότητα των ελέγχων**

Τράπεζα	Πολύ Ικανοπ. (%)	Ικανοπ. (%)	Ουδέτερος (%)	Μη Ικανοπ. (%)	Πολύ Μη Ικανοπ. (%)
Εθνική	6%	14%	8%	4%	3%
Alpha Bank	6%	14%	8%	1%	1%
Πειραιώς	4%	6%	6%	3%	1%
Eurobank	4%	6%	3%	2%	0%

Πίνακας 3 Ικανοποίηση από την ακρίβεια και πληρότητα των Εσωτερικών Ελέγχων

5.1.2 Εξωτερικός Έλεγχος

- **Συχνότητα Ελέγχων**

Τράπεζα	Συχνότητα Ελέγχου	Ποσοστό (%)
Alpha Bank	Κάθε εξάμηνο	30%
Εθνική	Ετησίως	25%
Πειραιώς	Ετησίως	25%
Eurobank	Κάθε δύο χρόνια	20%

Πίνακας 4 Συχνότητα Εξωτερικών Ελέγχων

- **Ικανοποίηση από την ακρίβεια και αντικειμενικότητα των εξωτερικών ελέγχων**

Τράπεζα	Πολύ Ικανοπ. (%)	Ικανοπ. (%)	Ουδέτερος (%)	Μη Ικανοπ. (%)	Πολύ Μη Ικανοπ. (%)
Alpha Bank	6%	16%	6%	1%	1%
Εθνική	4%	14%	6%	1%	0%
Πειραιώς	3%	10%	6%	5%	1%
Eurobank	2%	5%	7%	3%	3%

Πίνακας 5 Ικανοποίηση από την ακρίβεια και πληρότητα των Εξωτερικών Ελέγχων

5.1.3 Ανάλυση Κόστους Ελέγχων

Τράπεζα	Είδος Ελέγχου	Ετήσιος Αριθμός Ελέγχων	Ετήσιο Κόστος (€)
Εθνική	Εσωτερικός	12	36.000
Εθνική	Εξωτερικός	1	80.000
Alpha Bank	Εσωτερικός	2	16.000
Alpha Bank	Εξωτερικός	1	90.000
Πειραιώς	Εσωτερικός	12	30.000
Πειραιώς	Εξωτερικός	0.5	70.000
Eurobank	Εσωτερικός	1	5.000
Eurobank	Εξωτερικός	0.5	65.000

Πίνακας 6 Ανάλυση κόστους Εσωτερικού και Εξωτερικού ελέγχου ανά τράπεζα

5.1.4 Ανάλυση Κόστους & Αποτελεσματικότητας Ελεγκτών

Τράπεζα	Αρ. Ελεγκτών	Έλεγχοι/Έτος	Κόστος/Έλεγχος (€)	Αποτελεσματικότητα(%)
Εθνική	6	12	3.000	85%
Alpha Bank	4	8	4.000	90%
Πειραιώς	5	24	2.500	60%
Eurobank	2	2	5.000	40%

Πίνακας 7 Ανάλυση κόστους ανά τράπεζα και αποτελεσματικότητας ελεγκτών

5.1.5 Δεδομένα Επιδόσεων Ελεγκτών

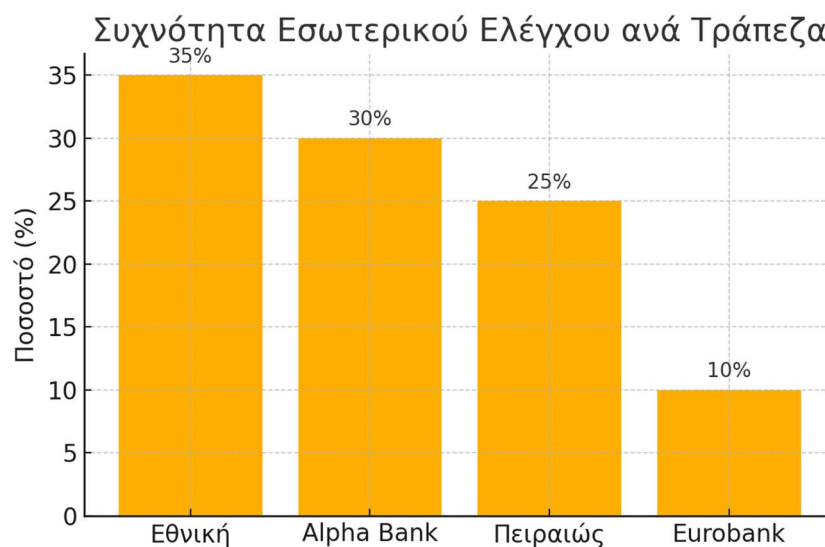
Τράπεζα	Αριθμός Ελεγκτών	Έλεγχοι/Έτος	Αποτελεσματικότητα (%)	Παρατηρήσεις
---------	------------------	--------------	------------------------	--------------

Εθνική	6	12	85%	Καλή κάλυψη και υψηλή απόδοση
Alpha Bank	4	8	90%	Λίγοι έλεγχοι αλλά πολύ αποδοτικοί
Πειραιώς	5	24	60%	Πολλοί έλεγχοι, μέση αποτελεσματικότητα
Eurobank	2	2	40%	Πολύ περιορισμένοι έλεγχοι και χαμηλή απόδοση

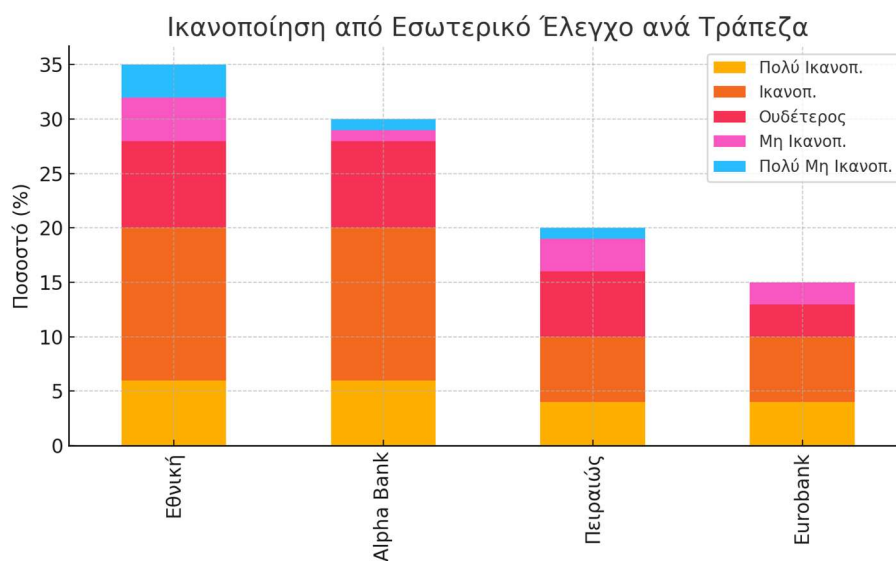
Πίνακας 8 Ανάλυση κόστους ανά τράπεζα και επιδόσεων ηλεκτών

5.2 Γραφήματα

5.2.1 Γραφήματα Εσωτερικού Ελέγχου

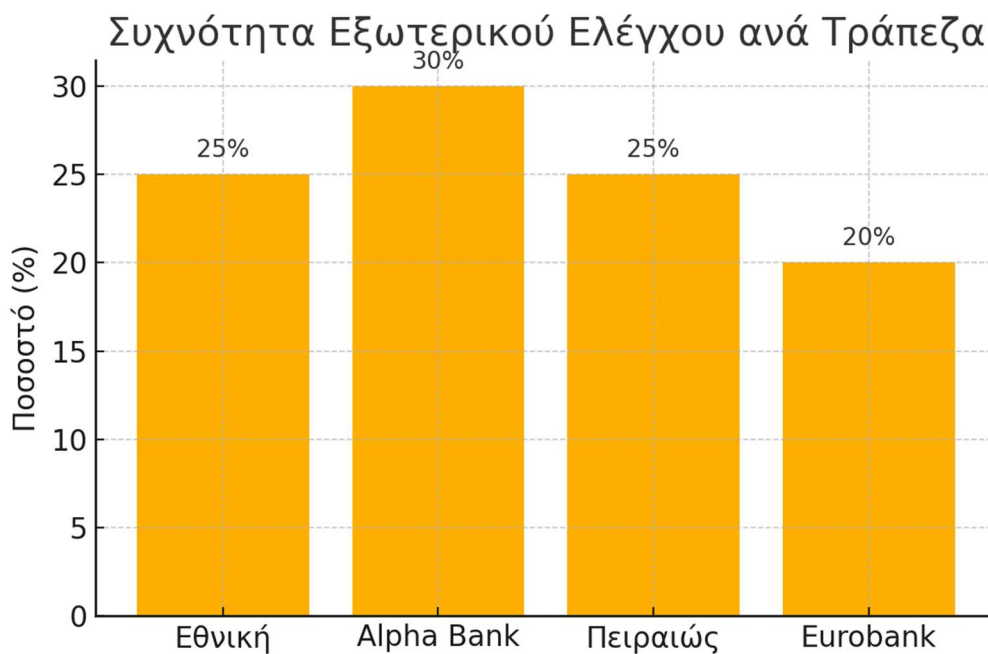

Γράφημα 2: Συχνότητα Εσωτερικού ελέγχου ανά τράπεζα

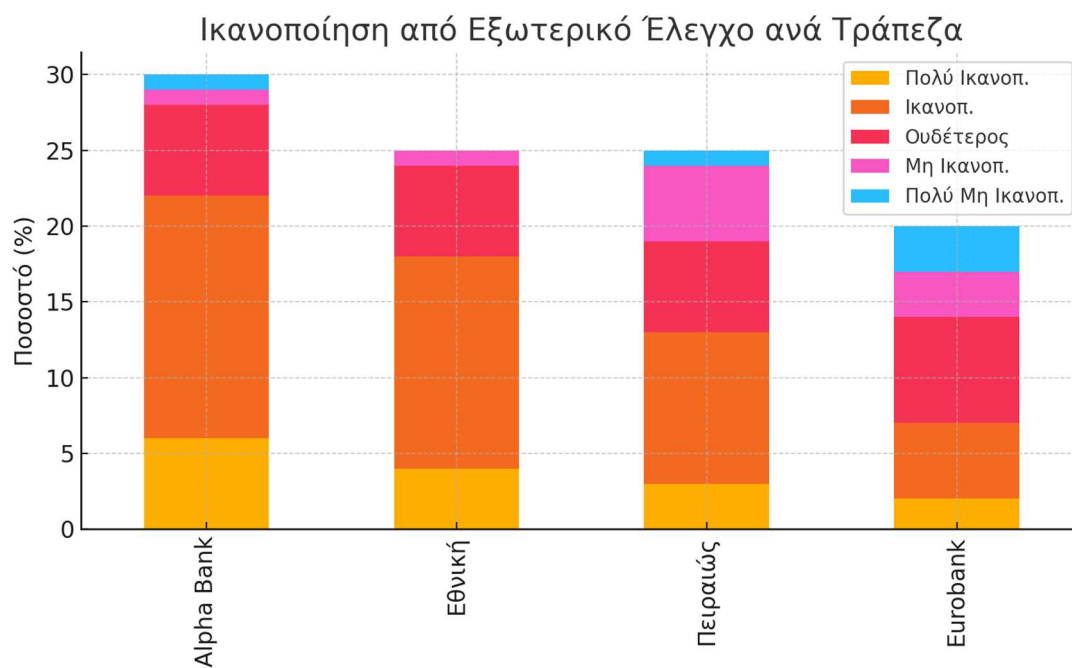

Γράφημα 3: Ικανοποίηση Εσωτερικού ελέγχου ανά τράπεζα

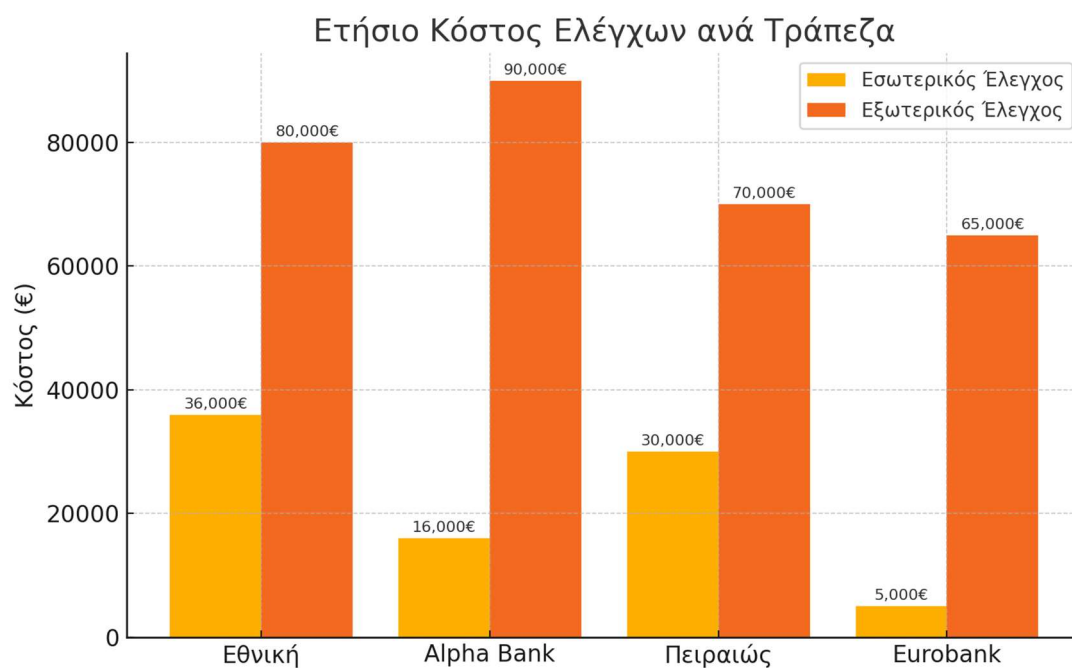
5.2.2 Γραφήματα Εξωτερικού Ελέγχου

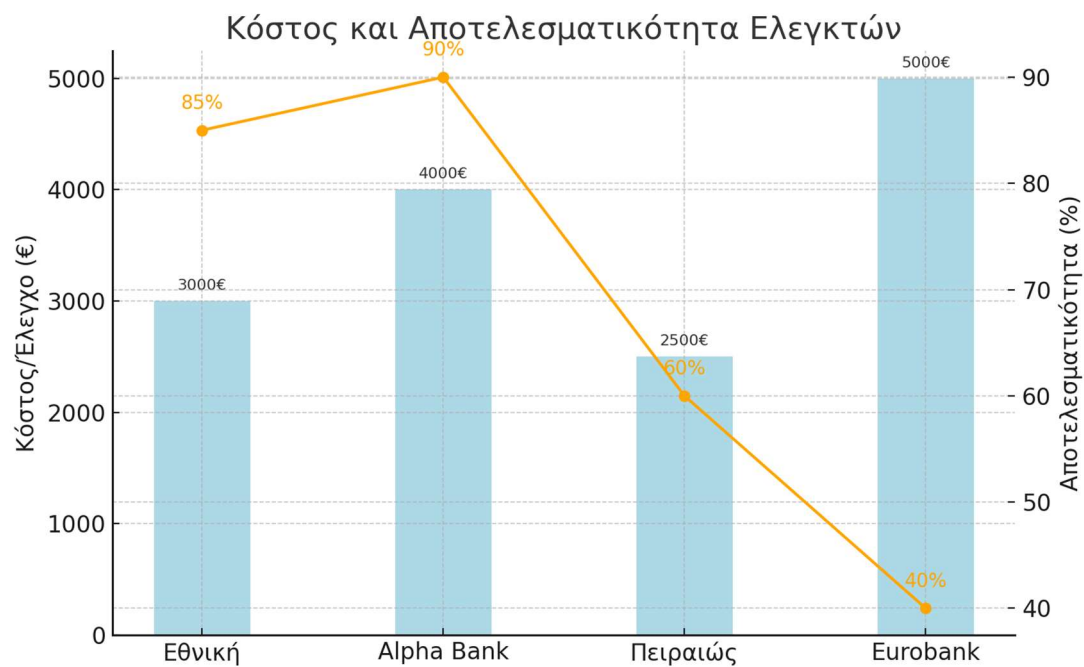
Γράφημα 4: Συχνότητα Εξωτερικού ελέγχου ανά τράπεζα

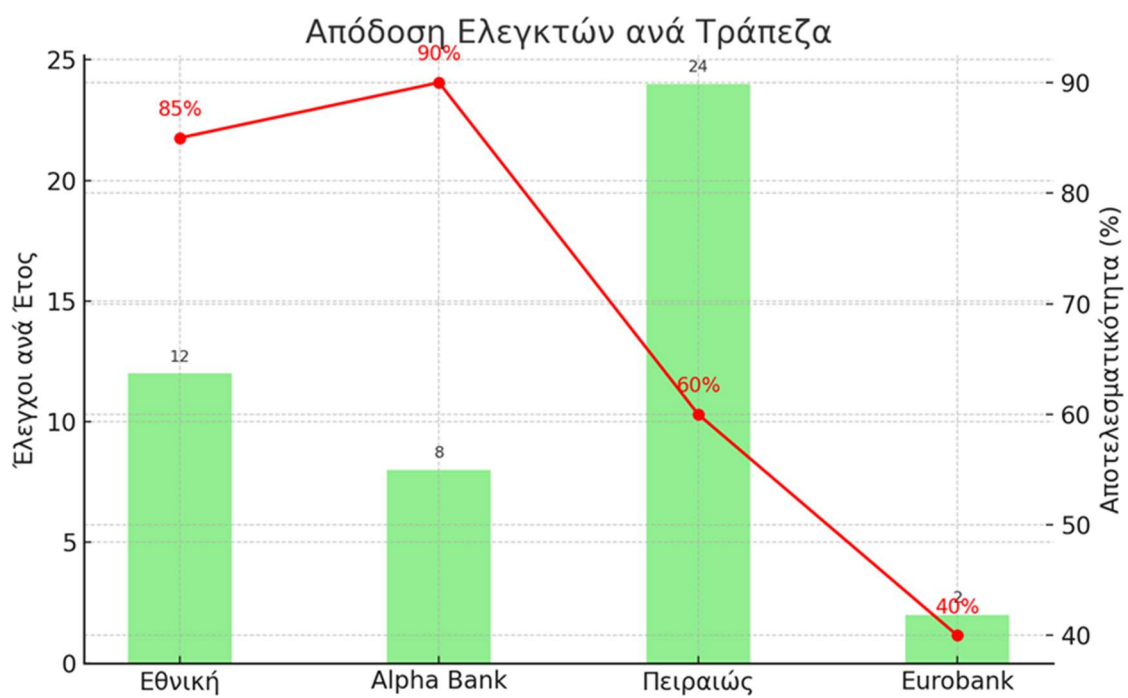
Γράφημα 5: Ικανοποίηση Εξωτερικού ελέγχου ανά τράπεζα

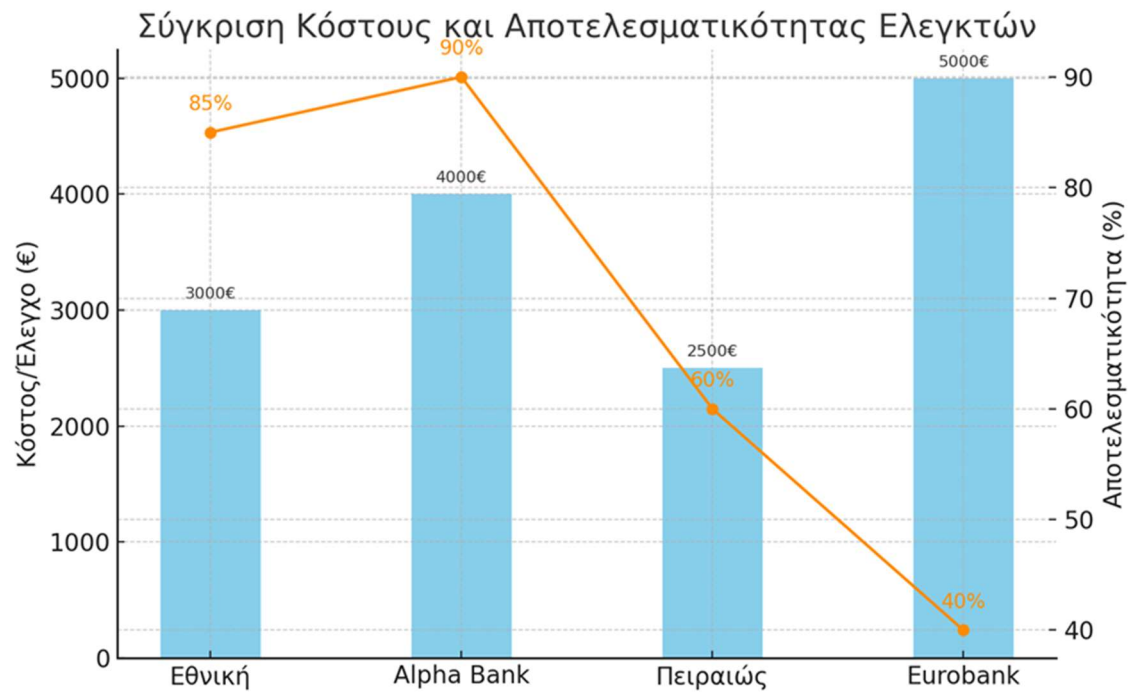
Γράφημα 6: Ετήσιο κόστος ελέγχων ανά τράπεζα

Γράφημα 7: Κόστος ελέγχων και αποτελεσματικότητα ελεγκτών ανά τράπεζα

Γράφημα 8: Απόδοση ελεγκτών ανά τράπεζα

Γράφημα 9: Σύγκριση κόστους ελέγχων και αποτελεσματικότητα ελεγκτών ανά τράπεζα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_6 Συμπεράσματα-Προτάσεις

6.1 Αξιολόγηση των Ευρημάτων

Σε αυτήν την ενότητα, κάνουμε μια συνοπτική αξιολόγηση των βασικών ευρημάτων που προέκυψαν από τις διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, και αναδεικνύουμε τις βασικές τάσεις και προβλήματα.

Κύρια Ευρήματα:

- Εσωτερικός Έλεγχος:
 - Συχνότητα Ελέγχων: Η πλειοψηφία των εσωτερικών ελέγχων πραγματοποιείται ανά τρίμηνο (35%) και εξάμηνο (30%).
 - Ικανοποίηση από την Ακρίβεια: Το 40% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι είναι ικανοποιημένοι, ενώ το 20% είναι πολύ ικανοποιημένοι από την ακρίβεια των ελέγχων.
 - Εντοπισμένες Παραλείψεις: Το 45% των ερωτηθέντων ανέφερε την ύπαρξη παραλείψεων στις διαδικασίες.
 - Εύκολη Πρόσβαση στις Αναφορές: Το 35% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η πρόσβαση στις αναφορές είναι εύκολη, ενώ το 20% βρήκε την πρόσβαση δύσκολη.

Αναλύοντας τα ποσοστά θα μπορούσαμε να εξαγάγουμε τα παρακάτω συμπεράσματα:

- 25% Κάθε μήνα: Δείχνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό εσωτερικών ελέγχων πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει έντονη παρακολούθηση και αυστηρό έλεγχο των διαδικασιών.
- 35% Κάθε τρίμηνο: Αυτή η συχνότητα είναι η πιο κοινή, δείχνοντας ότι οι περισσότεροι έλεγχοι γίνονται τριμηνιαία. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ισορροπία μεταξύ της τακτικότητας και της εξοικονόμησης πόρων.
- 30% Κάθε εξάμηνο: Σημαντικός αριθμός ελέγχων γίνεται εξάμηνιαία. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει μια εστίαση σε βαθύτερες και πιο λεπτομερείς αναλύσεις.
- 10% Ετησίως: Οι ετήσιοι έλεγχοι φαίνεται να είναι λιγότερο συχνοί, πιθανόν λόγω του ότι οι υπόλοιποι έλεγχοι καλύπτουν τις ανάγκες.

Ικανοποίηση από την ακρίβεια και πληρότητα των ελέγχων

- 20% Πολύ ικανοποιημένος: Ένα καλό ποσοστό των ελεγχόμενων είναι πολύ ικανοποιημένοι με την ακρίβεια των ελέγχων.
- 40% Ικανοποιημένος: Η πλειοψηφία είναι ικανοποιημένη, κάτι που είναι θετικό, αν και δείχνει περιθώρια για βελτίωση.
- 25% Ουδέτερος: Ένα αξιοσημείωτο ποσοστό έχει ουδέτερη στάση, ίσως λόγω αναμονής για καλύτερα αποτελέσματα.
- 10% Μη ικανοποιημένος: Υπάρχει μικρό αλλά σημαντικό ποσοστό που δεν είναι ικανοποιημένο, υποδεικνύοντας την ανάγκη για εστίαση σε βελτιώσεις.

- 5% Πολύ μη ικανοποιημένος: Αν και μικρό, το ποσοστό αυτό δείχνει ότι πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά τα αίτια της δυσαρέσκειας.

Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι οι τράπεζες με συχνότερους ελέγχους όπως η Πειραιώς και η Εθνική παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις στην ποιότητα και αποτελεσματικότητα.

Η Alpha Bank επιτυγχάνει υψηλή αποτελεσματικότητα με μέτρια συχνότητα ελέγχων, γεγονός που δείχνει αποδοτική διαχείριση.

Η Eurobank υστερεί τόσο στη συχνότητα όσο και στην αποτελεσματικότητα, με υψηλό κόστος και χαμηλή απόδοση.

- Εξωτερικός έλεγχος:

- Συχνότητα Ελέγχων: Το 50% των ελέγχων πραγματοποιούνται ετησίως.
- Ικανοποίηση από την Ακρίβεια και Αντικειμενικότητα: Το 45% των ερωτηθέντων είναι ικανοποιημένοι, ενώ το 15% είναι πολύ ικανοποιημένοι.
- Προβλήματα με τις Συστάσεις: Το 25% των ερωτηθέντων ανέφερε προβλήματα με την εφαρμογή των συστάσεων των εξωτερικών ελεγκτών.
- Γρηγοράδα Λήψης Αναφορών: Το 30% των ερωτηθέντων βρήκε ότι οι αναφορές λαμβάνονται γρήγορα, ενώ το 20% θεωρεί ότι λαμβάνονται πολύ αργά.

Αναλύοντας τα ποσοστά θα μπορούσαμε να εξαγάγουμε τα παρακάτω αποτελέσματα:

- 30% Κάθε εξάμηνο: Ένας αξιοσημείωτος αριθμός εξωτερικών ελέγχων πραγματοποιείται κάθε εξάμηνο, κάτι που δείχνει την επιθυμία για τακτικούς ελέγχους από εξωτερικούς παράγοντες.
- 50% Ετησίως: Η πλειοψηφία των ελέγχων γίνεται ετησίως, κάτι που είναι συνήθης πρακτική για πολλούς οργανισμούς.
- 20% Κάθε δύο χρόνια: Οι λιγότερο συχνόι έλεγχοι, κάθε δύο χρόνια, μπορεί να αφορούν ειδικές περιπτώσεις ή μικρότερους οργανισμούς.

Ικανοποίηση από την ακρίβεια και αντικειμενικότητα των εξωτερικών ελέγχων

- 15% Πολύ ικανοποιημένος: Υπάρχει ένα καλό ποσοστό που είναι πολύ ικανοποιημένο με τους εξωτερικούς ελέγχους.
- 45% Ικανοποιημένος: Η πλειοψηφία δείχνει ικανοποίηση, κάτι που υποδεικνύει ότι οι εξωτερικοί έλεγχοι είναι αξιόπιστοι και αξιόλογοι.
- 25% Ουδέτερος: Ένα σημαντικό ποσοστό είναι ουδέτερο, ίσως λόγω αποχής από απόψεις ή αναμονής για αποτελέσματα.
- 10% Μη ικανοποιημένος: Υπάρχει ένα μικρό ποσοστό που είναι μη ικανοποιημένο, υποδεικνύοντας την ανάγκη για αξιολόγηση και βελτιώσεις.

- 5% Πολύ μη ικανοποιημένος: Αν και μικρό, το ποσοστό αυτό υποδεικνύει ότι πρέπει να εξεταστούν οι λόγοι της δυσαρέσκειας.

Αναλύοντας τα παραπάνω αποτελέσματα διαπιστώνουμε ότι η πλειονότητα των τραπεζών δέχεται εξωτερικούς ελέγχους σε ετήσια βάση ή ανά διετία.

Η Alpha Bank καταγράφει τα υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από εξωτερικούς ελέγχους, σε συνδυασμό με υψηλό κόστος.

Η Eurobank συγκεντρώνει υψηλά ποσοστά δυσαρέσκειας, γεγονός που πιθανώς σχετίζεται με περιορισμένη εσωτερική υποστήριξη.

6.2 Προτάσεις για Βελτίωση των Ελεγκτικών Διαδικασιών

Βασιζόμενοι στα ευρήματα, προκύπτει αναντιστοιχία σε ορισμένες περιπτώσεις μεταξύ του κόστους ελέγχων και της αποτελεσματικότητας (π.χ. Eurobank). Καθώς λοιπόν η αποτελεσματικότητα φαίνεται να συσχετίζεται θετικά με την εξειδίκευση των ελεγκτών και την εστίαση στην ποιότητα, συνιστάται επανεξέταση της στρατηγικής ελέγχων στις τράπεζες με χαμηλή απόδοση, δίνοντας έμφαση στην ενίσχυση των εσωτερικών διαδικασιών. Προτείνονται λοιπόν, συγκεκριμένα μέτρα για την αναβάθμιση των διαδικασιών εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου όπως περιγράφονται παρακάτω.

Προτεινόμενα Μέτρα:

Η αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών διαδικασιών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διασφάλιση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της συμμόρφωσης με τα ισχύοντα κανονιστικά πλαίσια. Βάσει των ευρημάτων, καθίσταται αναγκαία η ενίσχυση τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αξιοπιστίας των ελέγχων.

Αρχικά, η αναβάθμιση των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αύξησης της συχνότητας των ελέγχων, με έμφαση στα κρίσιμα τμήματα, ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπιση πιθανών αποκλίσεων. Παράλληλα, απαιτείται αυστηροποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών, μέσω της εφαρμογής πιο λεπτομερών και δομημένων μεθοδολογιών ελέγχου, που θα επιτρέπουν την αποτελεσματικότερη ανάλυση των δεδομένων και την ακριβέστερη εκτίμηση των κινδύνων. Επιπλέον, η ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των εσωτερικών ελεγκτών και των διοικητικών στελεχών κρίνεται ζωτικής σημασίας, με τη θεσμοθέτηση τακτικών ενημερώσεων και αναφορών, ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων.

- Βελτίωση Διαδικασιών Εξωτερικού Ελέγχου

Η βελτίωση των διαδικασιών εξωτερικού ελέγχου απαιτεί τη συστηματική παρακολούθηση και εφαρμογή των συστάσεων που προκύπτουν από τους ελέγχους. Η καθιέρωση μηχανισμών διαρκούς αξιολόγησης της προόδου ως προς την υλοποίηση αυτών των συστάσεων αποτελεί βασικό πυλώνα διασφάλισης της συμμόρφωσης και της συνεχούς βελτίωσης. Επιπλέον, η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα στελέχη που

εμπλέκονται στον εξωτερικό έλεγχο θα ενισχύσει την κατανόηση και την ορθή εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων. Στο πλαίσιο αυτό, η εδραίωση μιας σταθερής και επικοινωνιακής συνεργασίας μεταξύ της τράπεζας και των εξωτερικών ελεγκτών, μέσω τακτικών συναντήσεων και διαύλων επικοινωνίας, θα συμβάλει στη βέλτιστη αξιοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών και στη συνολική βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης.

Συμπερασματικά, η υιοθέτηση των ανωτέρω μέτρων δύναται να ενισχύσει τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών διαδικασιών, διασφαλίζοντας τόσο την τήρηση των κανονιστικών απαιτήσεων όσο και τη βελτίωση της συνολικής εταιρικής λειτουργίας.

6.3 Στρατηγικές για την Ενίσχυση της Αξιοπιστίας των Τραπεζικών

Η αξιοπιστία των τραπεζικών διαδικασιών αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των πελατών, των επενδυτών και των ρυθμιστικών αρχών. Στο σύγχρονο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον, η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων, η διαφάνεια και η συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο συνιστούν βασικές προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Σκοπός της παρούσας ανάλυσης είναι η παρουσίαση στρατηγικών που μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της αξιοπιστίας των τραπεζικών διαδικασιών, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις εσωτερικές λειτουργίες όσο και τις εξωτερικές σχέσεις με τους πελάτες και τις ρυθμιστικές αρχές.

Στρατηγικές Ενίσχυσης της Αξιοπιστίας:

- Βελτίωση Εσωτερικών Διαδικασιών

Η ενίσχυση των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών συνιστά προτεραιότητα για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των τραπεζικών λειτουργιών. Η υιοθέτηση στοχευμένων παρεμβάσεων μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων.

Συστηματική Παρακολούθηση Ελέγχων: Η καθιέρωση μηχανισμών συνεχούς αξιολόγησης των εσωτερικών ελέγχων διασφαλίζει την έγκαιρη ανίχνευση αποκλίσεων και τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Η εφαρμογή μεθοδολογιών παρακολούθησης, όπως η ανάλυση βασικών δεικτών επίδοσης (KPIs) και η αξιολόγηση κινδύνων, συμβάλλει στη διατήρηση υψηλού επιπέδου συμμόρφωσης.

Επιμόρφωση Ανθρώπινου Δυναμικού: Η συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού μέσω τακτικών σεμιναρίων αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τη βελτίωση των τραπεζικών διαδικασιών. Η εξοικείωση των εργαζομένων με τις σύγχρονες πρακτικές διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης ενισχύει την ικανότητά τους να ανιχνεύουν και να αντιμετωπίζουν πιθανές παρατυπίες.

Αξιοποίηση Τεχνολογικών Εργαλείων: Η χρήση προηγμένων τεχνολογιών, όπως λογισμικά ανάλυσης δεδομένων και παρακολούθησης κινδύνων, επιτρέπει την έγκαιρη διάγνωση μη φυσιολογικών μοτίβων συναλλαγών και πιθανών απειλών. Η υιοθέτηση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (AI) και μηχανικής μάθησης (ML) μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ακρίβειας των προβλέψεων και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων.

- Διαφάνεια και Επικοινωνία:

Η διαφάνεια στις τραπεζικές διαδικασίες και η ενίσχυση της επικοινωνίας με τους εμπλεκόμενους φορείς συμβάλλουν σημαντικά στην ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Εφαρμογή Διαφανών Διαδικασιών: Η διαμόρφωση σαφών και προσβάσιμων διαδικασιών ελέγχου ενισχύει τη λογοδοσία και διευκολύνει την κατανόηση των εσωτερικών μηχανισμών από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η συμμόρφωση με διεθνή πρότυπα, όπως το Basel III, συμβάλλει στη θωράκιση του τραπεζικού συστήματος έναντι πιθανών κρίσεων.

Ενημέρωση Πελατών: Η τακτική παροχή πληροφόρησης στους πελάτες σχετικά με τις πολιτικές διαχείρισης κινδύνων και τα μέτρα ασφαλείας συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης τους. Η ενσωμάτωση διαδραστικών εργαλείων επικοινωνίας, όπως ψηφιακές πλατφόρμες ενημέρωσης, μπορεί να βελτιώσει τη διαφάνεια και την κατανόηση των διαδικασιών από τους καταναλωτές.

Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων Ελέγχων: Η περιοδική δημοσιοποίηση εκθέσεων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και στη δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών, των ρυθμιστικών αρχών και των πελατών. Οι ετήσιες εκθέσεις οικονομικής διαχείρισης και οι εκθέσεις συμμόρφωσης επιτρέπουν την αξιολόγηση των τραπεζικών διαδικασιών και προάγουν τη διαφάνεια στον χρηματοπιστωτικό τομέα. [39. International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2020). 40. Financial Reporting Council (FRC). (2019). The UK Corporate Governance Code.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ_7 Παράρτημα

7.2.1 Ερωτηματολόγια στις τράπεζες ΕΘΝΙΚΗ, ALPHA BANK, ΠΕΙΡΑΙΩΣ, EUROBANK.

7.2.1.1 Ερωτηματολόγιο για Εσωτερικό Έλεγχο

Περιγραφή

Αυτό το ερωτηματολόγιο στοχεύει στη συλλογή δεδομένων για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

Ερωτήσεις

- 1. Πόσο συχνά διενεργούνται εσωτερικοί έλεγχοι στην τράπεζά σας;**
 - ο Κάθε μήνα
 - ο Κάθε τρίμηνο
 - ο Κάθε εξάμηνο
 - ο Ετησίως
- 2. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ακρίβεια και πληρότητα των ελέγχων;**
 - ο Πολύ ικανοποιημένος
 - ο Ικανοποιημένος
 - ο Ουδέτερος
 - ο Μη ικανοποιημένος
 - ο Πολύ μη ικανοποιημένος
- 3. Έχετε εντοπίσει παραλείψεις ή προβλήματα στις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου;**
 - ο Ναι
 - ο Όχι
- 4. Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στις αναφορές των εσωτερικών ελέγχων;**
 - ο Πολύ εύκολη
 - ο Εύκολη
 - ο Ουδέτερη
 - ο Δύσκολη
 - ο Πολύ δύσκολη
- 5. Ποια είναι η γνώμη σας για την αποτελεσματικότητα των διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται μετά από εσωτερικούς ελέγχους;**
 - ο Πολύ αποτελεσματικά
 - ο Αποτελεσματικά
 - ο Ουδέτερα
 - ο Μη αποτελεσματικά
 - ο Πολύ μη αποτελεσματικά
- 6. Υπάρχουν καθιερωμένες διαδικασίες για την παρακολούθηση των διορθωτικών μέτρων;**
 - ο Ναι
 - ο Όχι
- 7. Πόσο καλά επικοινωνούνται τα αποτελέσματα των εσωτερικών ελέγχων στους υπεύθυνους των διαφόρων τμημάτων;**

- ο Πολύ καλά
 - ο Καλά
 - ο Ουδέτερα
 - ο Κακά
 - ο Πολύ κακά
- 8. Ποιοι είναι οι κύριοι τομείς που χρειάζονται βελτίωση σύμφωνα με τις αναφορές των εσωτερικών ελέγχων;**
- ο Ανοιχτή απάντηση
- 9. Πόσο συχνά πραγματοποιούνται εκπαιδεύσεις για τα θέματα εσωτερικού ελέγχου;**
- ο Πολύ συχνά
 - ο Συχνά
 - ο Ουδέτερα
 - ο Σπάνια
 - ο Πολύ σπάνια
- 10. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την υποστήριξη που λαμβάνετε από την ανώτερη διοίκηση για θέματα εσωτερικού ελέγχου;**
- Πολύ ικανοποιημένος
 - Ικανοποιημένος
 - Ουδέτερος
 - Μη ικανοποιημένος
 - Πολύ μη ικανοποιημένος

7.2.1.2 Ερωτηματολόγιο για Εξωτερικό Έλεγχο

Περιγραφή

Αυτό το ερωτηματολόγιο στοχεύει στη συλλογή δεδομένων για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών εξωτερικού ελέγχου.

Ερωτήσεις

- 1. Πόσο συχνά διενεργούνται εξωτερικοί έλεγχοι στην τράπεζά σας;**
 - ο Κάθε εξάμηνο
 - ο Ετησίως
 - ο Κάθε δύο χρόνια
- 2. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την ακρίβεια και αντικειμενικότητα των εξωτερικών ελέγχων;**
 - ο Πολύ ικανοποιημένος
 - ο Ικανοποιημένος
 - ο Ουδέτερος
 - ο Μη ικανοποιημένος
 - ο Πολύ μη ικανοποιημένος
- 3. Έχετε αντιμετωπίσει προβλήματα με τις συστάσεις των εξωτερικών ελεγκτών;**
 - ο Ναι
 - ο Όχι
- 4. Πόσο γρήγορα λαμβάνονται οι αναφορές των εξωτερικών ελέγχων;**

- ο Πολύ γρήγορα
 - ο Γρήγορα
 - ο Ουδέτερα
 - ο Αργά
 - ο Πολύ αργά
- 5. Ποια είναι η γνώμη σας για την εφαρμογή των συστάσεων των εξωτερικών ελεγκτών;**
- ο Πολύ αποτελεσματική
 - ο Αποτελεσματική
 - ο Ουδέτερη
 - ο Μη αποτελεσματική
 - ο Πολύ μη αποτελεσματική
- 6. Πόσο καλά συνεργάζεται η τράπεζα με τους εξωτερικούς ελεγκτές;**
- ο Πολύ καλά
 - ο Καλά
 - ο Ουδέτερα
 - ο Κακά
 - ο Πολύ κακά
- 7. Υπάρχουν καθιερωμένες διαδικασίες για την παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων;**
- ο Ναι
 - ο Όχι
- 8. Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζετε κατά τη διαδικασία εξωτερικού ελέγχου;**
- ο Ανοιχτή απάντηση
- 9. Πόσο συχνά πραγματοποιούνται εκπαιδεύσεις για τα θέματα εξωτερικού ελέγχου;**
- ο Πολύ συχνά
 - ο Συχνά
 - ο Ουδέτερα
 - ο Σπάνια
 - ο Πολύ σπάνια
- 10. Πόσο ικανοποιημένοι είστε με την υποστήριξη που λαμβάνετε από την ανώτερη διοίκηση για θέματα εξωτερικού ελέγχου;**
- Πολύ ικανοποιημένος
 - Ικανοποιημένος
 - Ουδέτερος
 - Μη ικανοποιημένος
 - Πολύ μη ικανοποιημένος

Βιβλιογραφία

1. Γρηγοράκος, Θ.(1989), Γενικές Αρχές Ελεγκτικής, Εκδ. ΟΠΑ. Αθήνα
2. Καζαντζής, Ι.Χ. (2006). Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος. Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων, εκδόσεις Business Plus A.E., Πειραιάς.
3. Κάντζος, Κ. και Χονδράκη, Α. (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική ΙΙ, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αθήνα.
4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα μετά Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, εκδόσεις Μέμφις ΑΕ, Αθήνα.
5. Joseph J. Norton. "Banking Regulation and Supervision" chapter 5 pages 120-145.
6. Kurt Reding, Paul Sobel, Urton Anderson “Internal Auditing: Assurance and Consulting Services” chapter 2 pages 75-98
7. Jonathan R. Macey, Geoffrey P. Miller, Richard Scott Carnell “Banking Law and Regulation” chapter 7 pages 189-215
8. Journal of Banking Regulation. Article: “The Role of Internal and External Audits in Banking” pages 23-40
10. Τσακλάγκανος, Α. (2005). Ελεγκτική, εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη
12. Φλιτούρης, Α. (2007). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος, Θεσσαλονίκη.
13. Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) (2023). Report on the Failure of Silicon Valley Bank.
14. European Central Bank (2022). *Guide to Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP)*. ECB.
15. Allen, F. & Gale, D. (2000). *Comparing Financial Systems*. MIT Press. Basel Committee on Banking Supervision (2011). *Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*. Bank for International Settlements.
16. Basel Committee on Banking Supervision (2018). *Principles for the Sound Management of Operational Risk*. Bank for International Settlements.
17. Diamond, D. W., & Dybvig, P. H. (1983). *Bank runs, deposit insurance, and liquidity*. *Journal of Political Economy*, 91(3), 401-419.
18. European Central Bank (2020). *Guide to the internal capital adequacy*

assessment process (ICAAP). European Central Bank.
Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press

19. Basel Committee on Banking Supervision (2017) *Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms*. Bank for International Settlements.

20. *IFRS Standards and Interpretations 2019*. IFRS Foundation.

21. OECD (2015). *G20/OECD Principles of Corporate Governance*. OECD Publishing.

22. Admati, A., & Hellwig, M. (2013). *The Bankers' New Clothes: What's Wrong with Banking and What to Do About It*. Princeton University Press.

23. Basel Committee on Banking Supervision. (2021). *Principles for the Sound Management of Operational Risk*. Bank for International Settlements.

24. Borio, C., Farag, M., & Zong, Y. (2020). *Stress testing and procyclicality: a review of methodologies and applications*. Bank for International Settlements.

25. European Banking Authority. (2022). *EU-wide stress test methodology*. Retrieved from www.eba.europa.eu.

26. European Central Bank. (2022). *ECB Banking Supervision: Annual Report*. Retrieved from www.bankingsupervision.europa.eu.

27. Greenlaw, D., Hatzius, J., Kashyap, A. K., & Shin, H. S. (2008). *Leveraged Losses: Lessons from the Mortgage Market Meltdown*.

28. FATF. (2020). *Guidance for a Risk-Based Approach to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. Financial Action Task Force (FATF).

29. Zohar, R., & Allon, G. (2015). *The Impact of Money Laundering and Financing of Terrorism on the Global Economy*. Springer.

30. International Federation of Accountants (IFAC) (2018). *Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements*.

31. European Commission (2016). *General Data Protection Regulation (GDPR)*

32. European Banking Authority (EBA) (2021). *Guidelines on Liquidity Stress Testing in the Banking Sector*.

33. Federal Reserve Board (2023). *Supervisory and Regulatory Guidance on Liquidity Risk Management*.

34. Institute of Internal Auditors (IIA). (2017). *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*.

- ## Διαδικτυακές πηγές

- 75

Νομοθεσία και κανονισμοί που χρησιμοποιήθηκαν

Εθνικοί Νόμοι:

- Νόμος 2345/2020. "Νόμος για την Εταιρική Διακυβέρνηση". Ελλάδα, 2020.
- Νόμος 4512/2018. "Νόμος για τη Διαχείριση Κινδύνων". Ελλάδα, 2018.

Διεθνείς Κανονισμοί:

- *Βασιλεία III* (2010). Διεθνής Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας.
- *IFRS 9 - Financial Instruments* (2014). International Accounting Standards Board.

Οδηγίες και Κανονισμοί Ε.Ε.:

- Οδηγία 2014/65/ΕΕ. "Οδηγία MiFID II". Ευρωπαϊκή Ένωση, 2014.
- Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013. "Κανονισμός για τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας". Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013.

